ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΒΥΡΩΝ

ΒΥΡΩΝ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΟΔΟΣ ΑΙΟΛΟΥ ΑΡΙΘ. 1.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Δ'—ΤΟΜΟΣ Ε'.—ΦΥΛΛΟΝ 9.
30 ΜΑΡΤΙΟΥ 1880.

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ ΤΙΜΑΤΑΙ ΛΕΠΤΩΝ 20.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρέπει ἆρά γε ν' ἀναγινώσκῃ τις ὡς ὁμιλεῖ. Μετάφρασις Ἐρνέστου Λεγουδὲ.—Περὶ τῆς ἐν Τουρκίᾳ ἑτεροδικίας ὑπὸ Στ. Ἀντωνοπούλου.—Περὶ Δαμαλεισμοῦ ὑπὸ Κ. Κυριαζίδου.—Δελτίον συνδρομῶν ὑπὲρ τοῦ Μνημείου Βύρωνος.—Ἀνέκδοτα Α. Εἰμαρμένου.
ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ — Νίνα, ὑπὸ Κ. Γ. Ξένου.
ΕΙΚΩΝ—Σαὶν-Μάρκ-Γιραρδῖνος.

ΠΡΕΠΕΙ ΑΡΑ ΓΕ Ν' ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΗ, ΤΙΣ ΩΣ ΟΜΙΛΕΙ;

Ἦτο ἀνοιξις τοῦ 1868. Εἰς ἀπόστασιν λεύγης ἀπὸ τῆς κατοικίας μου κατῴκει τις ἄνθρωπος, περὶ οὗ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ καταλλήλως ὅ,τι ἡ Mme de Sévigné ἔλεγε περὶ τοῦ Μονταίγνου (Montaigne). «Ὁποία εὐτυχία διὰ τὸν μονήρη γείτονα τῆς ἐξοχῆς, οὗ τινος πλησίον ἤθελε κατοικήσει». Ὁ Σαιν-Μαρκ-Γιραρδῖνος (Saint-Marc-Girardin) — περὶ τούτου ὁμιλῶ καὶ τοῦτον ἐννοῶ— εἶχε πράγματι κατά τινα παράδοξον ἀντίθεσιν ἐν ταὐτῷ πνεῦμα σκεπτικὸν καὶ καρδίαν συμπαθῆ καὶ φιλόστοργον. Δὲν ἐγνώρισα ἄλλον φίλον τόσον ἀξιέραστον, τόσον εὐαίσθητον, ἅμα δὲ σταθερὸν καὶ ἀσφαλῆ σύμβουλον, τὴν εὐθύτητα ἀγαπῶντα, πρὸς δὲ καὶ διασκεδαστικὸν, εἰς τὰς ἐξ ὑπογυίου συζητήσεις μέρος προθύμως λαμβάνον τα. Πρὸς τούτοις εἶχε πλήρη τὴν ἐλευθερίαν ἐν τῇ διαλέξει· τὴν δ' ἐλευθεριότητα ἀπόλυτον. Ἡ καλαισθησία του ἐξεδηλοῦτο πάντοτε ἐν μορφῇ χαριεντισμοῦ καὶ ἀστειότητος· καὶ ἠγάπα τόσον τὸ τεχνικὸν καὶ εὐφυὲς σκῶμμα, ὥστε ἠρέσκετο ἐν αὐτῷ ἀκόμη καὶ ὅτε ἀπηυθύνετο ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐναντίον του· ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰς δηκτικὰς ἀστειότητας, ἐνταῦθα ἦτο πάντοτε εἰς θέσιν νὰ κατορθοῖ τι σπουδαῖον· καὶ ὅτε τις τῷ ἀπηύθυνε μίαν, ἦτο ἐκ τῶν προτέρων βεβαιότατος, ὅτι θὰ ἐλάμβανεν ἀντ' αὐτῶν δύο.

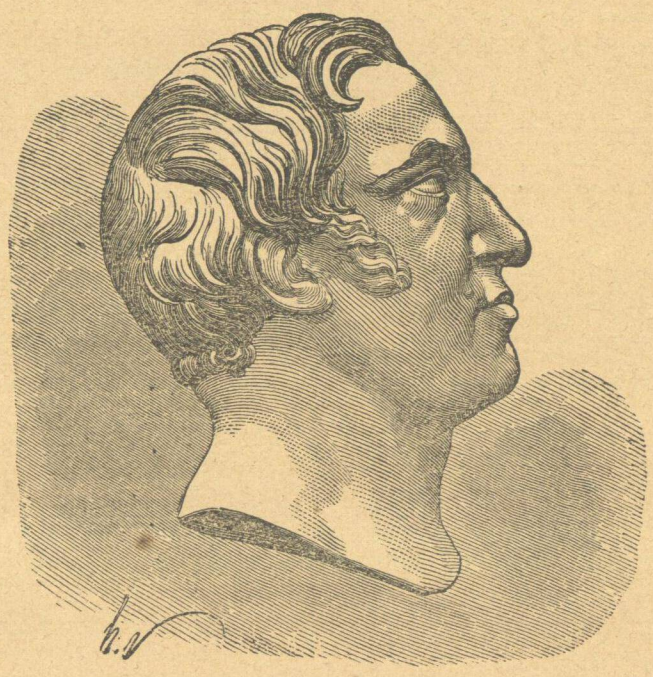

ΣΑΙΝ-ΜΑΡΚ-ΓΙΡΑΡΔΙΝΟΣ

Πρὸς τοῦτον λοιπὸν ἐπορεύθην, ὅπως τῷ ὑποβάλω τὴν ἰδέαν μου. Μετὰ προσοχῆς ἀκούσας αὐτὴν τέλος μοὶ λέγει σοβαρῶς. «Φίλε μου, ἐκ τοιαύτης ὑποθέσεως (περὶ ἀναγνώσεως) δύνασθε μὲν νὰ συντάξητε θέμα τι ποικίλον καὶ κομψὸν καὶ

ΝΙΝΑ

Ι

ΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ[1])

Ὁ Ἰάκωβος ἐν τούτοις ἐπανῆλθεν ἄπρακτος, ἀπηλπισμένος, ὡμοίαζεν ἐραστὴν ἢ πολιτικὸν ἀποτυχόντα εἰς τὰ σχέδιά του ἢ ἔμπορον, κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς πτωχεύσεως, ἀνήρχετο βραδὺς τὴν κλίμακα, σύννους μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας. Ἤνοιξε τὸ δωμάτιον ἀλλὰ δὲν εἴξευρε καὶ αὐτὸς τί ἐζήτει. Ἐπὶ τέλους ὡς μετὰ ἀπόφασιν ἡρωϊκὴν, ἀφοῦ τὰς σκέψεις αὐτοῦ ἤκουσαν οἱ τέσσαρες τοῦ δωματίου τοῖχοι χωρὶς νὰ τῷ δώσωσι τὴν ἐλαχίστην συμβουλὴν, ἤρχιζε νὰ ἑτοιμάζῃ τὸν σάκκον τοῦ κ. Δωρναὶ, ἀποταμιεύων ἐντὸς αὐτοῦ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε ψήκτρας, κτένια βιβλία, ἐφημερίδος καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔμενεν ἔξω καὶ ἐκάλεσε τὸν ὑπηρέτην τοῦ ξενοδοχείου νὰ καταβιβάσῃ ταῦτα πρὸ τῆς εἰσόδου καὶ σπεύδων αὐτὸς πλειότερον, χάριν τῆς ἐλπιζομένης ἐκδικήσεως ἢ ὅσον ὁ Ἐδουάρδος χάριν τοῦ ἔρωτός του, νὰ φθάσῃ εἰς τοὺς Παρισίους, προηγήθη τοῦ κυρίου του ἡμίσειαν ὥραν εἰς τὸν σταθμόν.

Ὁ Ἐδουάρδος ἔφθασε μετ' ὀλίγον μετὰ τοῦ ἐμπόρου. Συνελάλουν ἀκόμη περὶ τῆς συναλλαγματικῆς. — Οἱ ἐπιβάται διὰ τὸ Ὑβετὼ, τὸ Ρουὰν, τοὺς Παρισίους . . . εἰς τὰς ἁμάξας!— Ἠκούσθη αἰφνης ἡ φωνὴ τοῦ ὁδηγοῦ καὶ ὁ Ἐδουάρδος ἀποχαιρετίσας τὸν ἔμπορόν του, οὗτινος ἡ φλυαρία παρ' ὀλίγον νὰ γείνῃ αἰτία ν' ἀναχωρήσῃ χωρὶς αὐτοῦ καὶ ἡ ἁμαξοστοιχία αὕτη, ἐρρίφθη εἰς τὴν πρώτην τυχοῦσαν ἅμαξαν. Ὁ τελευταῖος συριγμὸς ἠκούσθη ὀξὺς καὶ ἡ ἁμαξοστοιχία ἤρχισε τὸν δρόμον της.

Ὁ Ἐδουάρδος εἰς τὴν ἅμαξαν, ὅπου εἰσῆλθε, δὲν ἦτο μόνος, εἶχεν ἀντικρὺ αὐτοῦ ὁλόκληρον οἰκογένειαν ἐκ τοῦ Ρουὰν, ἥτις ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ συζύγου, οὗτινος τὸ εὔθυμον καὶ φιλόγελον ὕφος ἔκρυπτε τὰ ἑξήκοντά του ἔτη, τῆς κυρίας του, παχυσάρκου Νορμανδῆς, τῆς ἐπίσης τετραγωνικῆς παραμάνας, κρατούσης εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ μικρότατον τῶν παιδίων, καὶ τεσσάρων ἄλλων τέκνων, ὧν τρία μὲν κοράσια, τὸ δὲ τέταρτον ἄρρεν. Τὸ μὲν ἐκράτει ὡραῖον πολυχρώματον χάρτινον μῦλον, τὸν ὁποῖον προέτεινεν ἀπὸ τῶν παραθύρων τῆς ἁμάξης, ὅθεν ἔπνεεν ὁ ἄνεμος καὶ μόλον ὅτι ἡ νὺξ ἦτο ψυχρὰ, ἡ μήτηρ δὲν ἠσθάνετο τὸ ψῦχος. Τὰ δὲ κοράσια ἐκράτουν ἐπίσης ἕκαστον ἓν ἄθυρμα ἀνὰ

1)—Ἴδε φύλλον 8ον τῆς 20 Μαρτίου.

θελκτικὸν ἅμα, δι' οὗ καὶ τὰς ἐπικροτήσεις τῶν ἄλλων νὰ προκαλέσητε, ἀλλ' ὅμως δίδαγμά τι σοβαρὸν, σπουδαῖον ὄχι. Ἡ ἀνάγνωσις δὲν εἶναι τέχνη· ἡ ἀνάγνωσις εἶναι ἡ φυσικὴ ἄσκησις ὀργάνου φυσικοῦ· ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καλῶς ἀναγινώσκοντες· καὶ ἄνθρωποι πάλιν ἄλλοι κακῶς ἀναγινώσκοντες· ἀλλ' ἡ μὲν τῶν πρώτων ἐπιτηδειότης εἶναι δῶρόν τι, ἰδιότης θέλγουσα, μόνον τέχνη ὄχι, οὔτε μανθάνεται. Ἡ ἄσκησις τῆς φυσικῆς ταύτης ἰδιότητος δύναται ἁπλῶς νὰ δώσῃ αἰτίαν εἰς τὴν γέννησίν τινων παραγγελμάτων ὠφελίμων· οἷον παραγγέλματα ὑγειϊνά· ὡς δὲν πρέπει νὰ βαδίζῃ τις πολὺ, οὔτε νὰ τρώγῃ πολὺ, οὕτω δὲν πρέπει τις οὔτε πολὺ νὰ ὁμιλῇ, οὔτε πολὺ ν' ἀναγινώσκῃ· παραγγέλματα καλαισθησίας· δὲν πρέπει τις οὔτε πολὺ ταχέως ν' ἀναγινώσκῃ, οὔτε πολὺ δυνατά· νὰ προσπαθῇ τις νὰ ἐννοῇ, καὶ νὰ κάμνῃ τοὺς ἄλλους νὰ ἐννοῶσι τὸ ἀναγινωσκόμενον. Ἀλλὰ τῶν περιεκτικωτάτων τούτων καὶ βραχέων διδακτικῶν παραγγελμάτων, ἅτινα εἰς ὀλίγας μόνον γραμμὰς νὰ διατυπωθῶσι δύνανται, δὲν ὑπάρχουσιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν οἱ ἀκριβεῖς ἐκεῖνοι καὶ σαφεῖς κανόνες, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν τέχνην. Τοῦ ἀναγινώσκειν ἡ τέχνη συνίσταται εἰς μίαν μόνην φράσιν, ταύτην. «Ὡς ὁμιλεῖ τις, οὕτω πρέπει καὶ ν' ἀναγινώσκῃ».

Πολὺ ἐξετίμων τὴν καλαισθησίαν τοῦ κ. Σαιν-Μαρκ-Γιρανδίνου μετὰ πεποιθήσεως εἰς αὐτὴν βασιζόμενος, καλῶς δ' ἐγίνωσκον τὴν σπανίαν αὐτοῦ εἰλικρίνειαν. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἡ πεποίθησίς μου ἦτο διάφορος, καὶ ἐπὶ πλέον ἐξυπήκουον ἐν τῇ κριτικῇ αὐτοῦ φράσιν τινὰ, ἂν καὶ δὲν μοὶ ἔλεγεν αὐτὴν, ἴσως δ' οὐδ' ὁ ἴδιος τὴν ᾐσθάνετο.

— «Τέλος πάντων ἐγὼ, ὁ Saint-Marc Girardin ἀναγινώσκω πολὺ καλῶς· καὶ ἐν τούτοις οὐδέποτε ἐδιδάχθην τι τοιοῦτον. Λοιπὸν οὐδὲ νὰ τὸ διδαχθῇ τις ἀνάγκη».

Ἐγὼ λοιπὸν τότε ὑπέλαβον.

«Ἀγαπητέ μου φίλε, οἱ λόγοι Σας ἐν μέρει μόνον ἔχονται ἀληθείας. Τὸ μέρος δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀνευρισκόμενον εἰς πᾶν ὅ,τι λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, αἱ εὐφυεῖς καὶ πεπαιδευμένοι, ἐπί τινος ἀντικειμένου, περὶ ὃ ἄλλως δὲν κατέγειναν ἐπιστημονικῶς. Ὅθεν ἂν καὶ εἶσθε καθηγητὴς τῆς Σορβόννης, ἐνταῦθα εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶσθε ἁπλοῦς μόνον ἄνθρωπος, ὡς τις τῶν τοῦ κόσμου. Ὁμιλεῖτε δ' ἐκ τοῦ προχείρου, μὲ πνεῦμα ἄλλως καὶ εὐφυΐαν περὶ πράγματος, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζετε».

Ἡ ἀσυνήθης δι' αὐτὸν λέξις αὕτη τὸν ἔκαμε νὰ ταραχθῇ ὀλίγον.

Τότε ἐγὼ ἐπανέλαβον τὸν λόγον ὅλως ἀπαθῶς. «Ἀναμφισβήτητον, ὅτι μέγα τῆς φύσεως ὑπάρχει δῶρον ἡ ἀτομικὴ ἐπιτηδειότης, ἡ φυσικὴ ἱκανότης τοῦ ἀναγινώσκειν. Ἡ τέχνη αὕτη δὲν εἶναι ὡς αἱ ἄλλαι τέχναι ἢ τὰ ἐπαγγέλματα, ὧν οὐδεμίαν ἔχει τις γνῶσιν, ἂν μὴ διδαχθῇ πρῶτον καὶ καταγίνῃ εἰς αὐτὰς ἐπιμελῶς. Ἄνθρωποί τινες ἀναγινώσκουσι μετὰ χάριτος καὶ θελγήτρου, χωρὶς οὐδόλως εἰς τὸ τοιοῦτο νὰ καταγίνωσι, νὰ σπουδάσωσι τοῦτο. Τὸ τοιοῦτο Σεῖς ὁ ἴδιος ἐπιμαρτυρεῖτε· διότι ἀναγινώσκετε ἀ l' effet καὶ χειροκροτεῖσθε, ὁπότε ἀναγινώσκετε. Ἀλλὰ δὲν ἀναγινώσκετε . . . . . συγχωρήσατέ μοι διὰ τὴν τόλμην . . . . . δὲν ἀναγινώσκετε καλῶς».

Οὗτος δὲ τὴν λέξιν ταύτην ἀκούσας, ἤρχισε πλέον νὰ μειδιᾷ μὲ τρόπον χλευαστικόν.

— Τί; Δὲν ἀναγινώσκω καλῶς;

— Ὄχι! ἡ ἀπόδειξις εἶναι, ὅτι ἄν τις ἤθελε ν' ἀναγνώσῃ ὡς Σεῖς, θ' ἀνεγίνωσκε κακῶς.

— Ἐξηγήσατέ μοι τοῦτο λοιπόν· ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος γελῶν.

— Εἶναι πολὺ εὔκολον. Σᾶς ἤκουσας ἀναγινώσκοντα ἐν Σορβόννῃ κατὰ τὰς ὥρας τῆς παραδόσεώς Σας ἀποσπάσματα τοῦ Λαμαρτίνου, τοῦ Κορνηλίου, τοῦ Βίκτορος Οὐγώ. Ὁμοίως Σᾶς ἤκουσα ἀναγινώσκοντα ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ λόγους ἰδικούς Σας. Ἡ μεταξὺ τῶν δύο διαφορὰ τῆς ἀναγνώσεως ἦτο παρὰ πολὺ μεγάλη.

— Εἰς τί; ὑπέλαβεν ἐκεῖνος ὅλως ἀπορῶν.

— Ἰδοὺ εἰς τί. Οἱ στίχοι τῶν μεγάλων ἡμῶν ποιητῶν ἀναγνωσθέντες ὑφ' ὑμῶν ἐπεκροτήθησαν ἐνθουσιωδῶς· διὰ τί; Διότι ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτῶν ἐνεβάλλετε τὰς γνώσεις, τὴν ἐμπειρίαν Σας· διότι ἔχετε φωνὴν ἠχηρῶς πάλλουσαν, καὶ πολλὰς ἐξωτερικὰς προσωπικὰς ἰδιότητας, αἵτινες περικαλύπτουσι τὰς ἐλλείψεις Σας.

— Αἴ! καὶ ποῖαι λοιπὸν εἶναι αἱ ἐλλείψεις μου παρακαλῶ;

— Ἡ φωνή Σας ἔχει τόνους κατά τι ταράσσοντας κυρίως ὅτε ὑψοῦται, ἡ ἀπαγγελία Σας ὀλίγον ἐπιδεικτικὴ καὶ ἐμφαντική· καὶ ἡ ἔμφασις δὲν δυσαρεστεῖ τὴν νεολαίαν . . . . . Ἀλλὰ ἀλλάξατε ἀκροατήριον καὶ δότε τὸν ἴδιον τοῦ ἀναγινώσκειν τρόπον Σας εἴς τινα οὔτε τὴν ὑπεροχήν Σας οὔτε τὴν ἀξίαν Σας ἔχοντα, εἰς ὃν νὰ μὴ μένῃ ἢ μόνος ὁ τοῦ ἀναγινώσκειν τρόπος Σας, ὁ τοιοῦτος δὲν θὰ ἀρέσῃ διὰ τοῦτο καὶ μόνον κυρίως, διότι θὰ Σᾶς ἔχει ἀπομιμηθῆ ἀκριβῶς. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει καλὸν ἢ ἐκεῖνο ὅπερ δύναταί τις ν' ἀπομιμηθῇ χωρὶς κινδύνου· διὰ τοῦτο ἀναγινώσκετε μὲν μὲ πνεῦμα καὶ εὐφυΐαν ἀλλ' ὄχι ὡς τις γνωρίζων ν' ἀναγινώσκῃ.

— Καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς λόγους μου ὄχι;

— Ὦ! τοὺς λόγους Σας! τούτους οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ ν' ἀναγνώσῃ ποτὲ κάλλιον!

— Διὰ τί; ἴσως καὶ ἐδῶ ἐπίσης αἱ ἐλλείψεις μου πιθανόν; . . . . . .

— Ἐδῶ αἱ ἐλλείψεις Σας μεταβάλλονται εἰς προτερήματκ, διότι αὗται ἀποτελοῦσι μέρος τῆς προσωπικότητός Σας. Ἐν παράδειγμα θέλει Σᾶς ἐξηγήσει τὴν σκέψιν μου. Ὁ Ἰούλιος Σανδὼ (Jules Sandeau) εἶχε γράψει ἕνα ἐξαίρετον λόγον ὡς ἀ) πάντησιν πρὸς τὸν Κάμιλλον Δουσέτον (Camille Doucet). Μὲ παρεκάλεσε δὲ νὰ τὸν ἀναγνώσω ἐγὼ δημοσίᾳ ἀντ' αὐτοῦ. «Ἀπὸ τούτου θὰ φυλαχθῶ, τῷ ἀπεκρίθην!»

— Διὰ τί; θὰ τὸν ἀναγνώσετε βεβαίως ἐμοῦ κάλλιον, μοι λέγει!

— Μάλιστα, ναὶ ἀληθὲς τοῦτο· ἀλλὰ δὲν θὰ τὸν ἀναγνώσω τόσον καλῶς. Ναὶ μὲν πιθανὸν ὅτι, ἀναγινώσκων αὐτὸν δὲν θὰ πράξω ἐκεῖνα τὰ σφάλματα ἅτινα σεῖς πράττετε κατὰ τὴν ἀνάγνωσίν σας· οὔτε θὰ καταπτρώγω τὰς τελευταίας συλλαβὰς τῶν λέξεων, καὶ θὰ τονίσω κάλλιον, ὅπου δεῖ, ἀλλ' ὅμως δὲν θὰ ἔχω οὔτε τὴν νωχέλειαν, οὕτως εἰπεῖν τῆς στάσεως, οὔτε τῆς φωνῆς τὴν ἀπάθειαν, ἢ τὴν ἀφελῆ ἐκείνην μελῳδίαν, καὶ τέλος οὔτε τὴν ἀδιαφορίαν ἐκείνην τὴν ἀπράγμονα, ἅτινα πάντα μετὰ τῆς προσωπικότητός σας θὰ συμπληρώσωσι τοὺς λόγους σας, ὅστις διὰ τοῦτο θὰ ἦναι λίαν θελκτικὸς καὶ ἐπίχαρις, ὅταν θὰ τὸν ἀπαγγέλλητε ὁ ἴδιος, διότι αἱ λέξεις του ἐν τῷ στόματί σας θὰ ὦσι φυσικαὶ ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ στόματός μου θὰ ἦσαν ἀχάρεις, διότι θὰ ἦσαν ἐξεζητημέναι . . . . Ἔπειτα ὁ μὲν λόγος σας εἶναι λόγος ἀνθηρὸς καὶ ὑπερχειλὴς, ἐγὼ δὲ θὰ τὸν ἀνεγίνωσκον σκυθρωπῶς καὶ ξηρῶς. Ἀναγνώσατέ τον σεῖς, ὁ ἴδιος.

Μοὶ ἐπίστευσε . . . . καὶ ἡ ἐπιτυχία του ἀπέδειξε πόσον εἶχον δίκαιον. Ἀλλ' ἂν εἶχεν ἀναγνώσει οὕτω λόγον τινὰ ἄλλον, τὸ τοιοῦτο θὰ ἦτο πραγματικὴ προδοσία!

Ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι κομψὴ, μοὶ λέγει ὁ κ. Σ. Μαρκ. Γιραρδῖνος, ἀλλὰ δὲν βλέπω ποῦ μᾶς ἄγει. Ἐννοῶ μὲν ὅ,τι μοὶ λέγετε, ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ ποῖα συμπεράσματα ἐξάγετε.»

— Ἕν ἕτερον παράδειγμα θὰ σᾶς κάμῃ κάλλιον νὰ ἐννοήσητε . . . .

Ὁ κ. Βιεννέτος (Vienet) ἔχαιρε μεγάλην ὑπόληψιν ὡς ἄριστος ἀναγνώστης, ὑπόληψιν, ἧς ἦτο ἄξιος, ὅτε ἀνεγίνωσκεν ἰδίους στίχους· ἡ βραγχώδης φωνή του, αἱ μετὰ σκυθρωπότητος δύσκολοι χειροτονομίαι του, ὁ μικρὸς ὡς κύρβασις ἀλέκτορος βόστρυχός του, οἱ γιγάντειοι τῆς φωνῆς του τονισμοὶ, πάντα ταῦτα ἦσαν τελεία τοῦ εἴδους τοῦ πνεύματός του ἀπεικόνισις μετὰ παντὸς ὅ,τι εἶχε ζωηρὸν καὶ πως καὶ κοινὸν· προσθέσατε, ὅτι ἡ φιλοκαλία του ἦτο εἰς βαθμὸν μέγιστον ἀνεπτυγμένη ἐν πάσῃ αὐτοῦ ἐπιχειρήσει· προσπαθῶν ν' ἀρέσκῃ πάντοτε ἰδίως εἰς ἑαυτόν, τοῦθ' ὅπερ ἔδιδεν εἰς τὴν στάσιν αὐτοῦ, ὅτε τοὺς ἰδίους ἀνεγίνωσκε στίχους, πῦρ καὶ καῦμα θερμαῖνον, καὶ κερδαῖνον ἅπαν τὸ ἀκροατήριον. Ἡμέραν τινὰ μοὶ προέτεινε ν' ἀναγνώσω ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ στίχους τοῦ κ. Βιεννέτου, καὶ τὸ ἀπεποιήθην· «Ἐγώ! μηδὲ ἐν τεμάχιον! διότι δὲν θὰ ἐπιτύχωμεν,» ἀποκρίνομαι. Ἰδίως θὰ σφάλω ἀπολύτως εἰς ἐκεῖνο, ὅπερ ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἀτομικῆς ἰδιοτροπίας τοῦ κ. Viennet, ἀν καὶ ἄλλως ἡ πεποίθησις ὑπάρχει εἰς τὰς καρδίας πάντων ἐγκεχαραγμένη, ὅτι ὅπως δήποτε καὶ ἂν ἀναγνώσω ἐγὼ, θὰ ἔχῃ ἄρισα Τότε ὁ κ. Saint-Marc Girardin μετὰ φαιδρότητος μειδιῶν εἶπε·

— Τὸ συμπέρασμα! τὸ συμπέρασμα! Τί ἐξάγετε ἐκ τούτων πάντων!

— Ἐξάγω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λέγῃ τις περὶ ἑνὸς οἵου δήποτε συγγραφέως, ὅτι ἀναγινώσκει καλῶς, διότι ἁπλῶς ἐχειροκροτήθη ἀναγινώσκων τὸ ἔργον του, ἐννοουμένου μάλιστα, ὅτι ἐνίοτε αἱ ἐν τῇ ἀναγνώσει ἐλλείψεις του ἀποδαίνουσι κατά τι ἐπιτυχία δι' αὐτόν, συμπεραίνω ὅτι, πρέπει ν' ἀφήσῃ τις κατὰ μέρος ἔξοχά τινα πνεύματα, ὀργανισμούς τινας ἐξαιρετικοὺς, οἷοι οἱ ὑμέτεροι, οἵτινες δύνανται αὐτοὶ ν' ἀποτελέσωσι κανόνας ἰδίους, ἀφ' οὗ τοσαύτην ἔχουσι χάριν, ὥστε νὰ ὑπερπηδῶσιν αὐτοὺς πάντας καὶ νὰ ἵστανται ὑπεράνω αὐτῶν. «Ἡ τέχνη δὲν ἐγένετο διὰ σὲ οὐδὲ σὺ ἔχεις αὐτῆς ἀνάγκην». Συναμα ὅμως ἐξάγει, ὅτι οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι, τὸ πλῆθος, οἱ πλείονες, ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ μάθωσι ν' ἀναγινώσκωσι, διὰ νὰ γνωρίζωσι ν' ἀναγινώσκωσι, καὶ ὅτι ἡ ἐπιστήμη αὕτη, ἥτις καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀνώτερα καὶ ἔξοχα πνεύματα θὰ ἦτο ἐπίσης ὄχι ἀνωφελὴς, διὰ τοὺς ἄλλους πάντας εἶναι ἀναπόφευκτος.»

— Ἀλλὰ τέλος εἰς τί συνίσταται ἡ ἐπιστήμη αὕτη; καὶ ποῖος ὁ ὁρισμὸς, αὐτῆς;

— Εἶναι ἡ τέχνη τοῦ ὀρθῶς ὁμιλεῖν καὶ ἀναγινώσκειν.

— Ἡ ὀρθότης ὑποτίθησι κανόνας, τίνες λοιπὸν οἱ κανόνες οὗτοι;

— Εἶναι διττοί, ὑλικοὶ καὶ νοητοί· διότι ἡ τέχνη αὕτη βασίζεται ἅμα μὲν εἰς τὴν ἄσκησιν ὀργάνου φυσικοῦ, τῆς φωνῆς, ἅμα δὲ εἰς τὴν ἄσκησιν ὀργάνου νοητοῦ, πνευματικοῦ, τῆς σκέψεως . . . . Θέλετε νὰ μελετήσωμεν κατὰ πρῶτον τὸ περὶ φωνῆς κεφάλαιον;

— Μετὰ μεγίστης μου εὐχαριστήσεως! ἀπεκρίθη ὁ κ. Sain-Marc Girardin.

— Αἴ! καλῶς, θὰ κατατάξω τὰς παρατηρήσεις μου ἐγγράφως, διότι ἐνταῦθα εἶναι ἀνάγκη ἀκριβείας, καὶ ἔπειτα θέλω τὰς καθυποβάλει εἰς τὴν κρίσιν Σας.

Ἀλλὰ φεῦ! ὁ πόλεμος!) ἐκηρύχθη! καὶ οὐδὲν ἠδυνήθην νὰ κατατάξω! οὔτε νὰ τῷ παρουσιάσω τι. Τέλος πρὸ τριῶν μηνῶν τῇ παρακλήσει ἀνδρὸς, καυχήματος πράγματι τῆς δημοσίου παιδεύσεως καὶ διδασκαλίας νὰ θεωρηθῇ δυναμένου, τοῦ κ. Βερσώτου (Bersot) συνέταξα βραχυλογικώτατα, τὴν πεῖραν καὶ τὰς γνώσεις μου εἰς τὸ βιβλιάριον τοῦτο συμπτύξας, κυρίως χάριν τῶν μαθητῶν τοῦ ἀνωτέρου ἡμῶν διδασκαλείου[2]).

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ L' Art de la lecture
ὑπὸ
ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΛΕΓΟΥΒΕ.

Ἐν Χίῳ τῇ 3 Ἰανουαρίου 1880.

Κ. Α. ΠΑΠΑΖΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΕΤΕΡΟΔΙΚΙΑΣ

Ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον μετ' ὀλίγον δημοσιευομένης πραγματείας τοῦ δικηγόρου κ. Στ. Ἀντωνο-

1) τοῦ 1870 ὁ Γαλλο-Γερμανικός.
2) τοῦ ἐν Παρισίοις école normale supérieure.

χεῖρας. Καὶ τὰ παιδία ἐκεῖνα ἐφιλονείκουν ἀδιακόπως, διεπληκτίζοντο, τὸ μὲν ἀνερριχᾶτο εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός του καὶ ἐζήτει δικαιοσύνην, τὸ ἄλλο ἔκλαιε, τὸ ἄλλο, τὸ ὁποῖον εἶχε τῆς μητρός του τὰ νευρικὰ, ἐξηπλοῦτο χαμαὶ καὶ ἔτυπτε μὲ τὸ ῥαβδίον του τὸ σανίδωμα. Ἐπὶ τέλους καὶ ἡ τροφὸς εὑρίσκετο εἰς ἀέναον κίνησιν, ἐξ ὑπαμοιβῆς ὀργιζομένη καὶ θωπεύουσα τὰ μικρά της, τὰ ὁποῖα ἐν καιρῷ τοῦ θυμοῦ της καὶ ὁσάκις δὲν ἐφοβεῖτο ν' ἀκουσθῇ ὑπὸ τῶν κυρίων της τὰ ἀπεκάλει διαβολόπαιδα.

— Ὀκτὼ ὥρας μετὰ τοιούτων συνταξειδιωτῶν!—ἐσκέπτετο ὁ Ἐδουάρδος ἀπὸ τῆς γωνίας, ὅπου ἐκάθητο θεωρῶν τὰ γινόμενα. Ἐπὶ τέλους ὤφειλε νὰ ὑπομείνῃ. Καὶ ἀφοῦ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Κυρίας, ἤναψεν εὔοσμον σιγάρον τῆς Ἀβάνας καὶ προσέφερεν ἕτερον εἰς τὸν σύζυγον τῆς ὁμοῦ μετὰ τῶν κηρίνων πυρείων του, ἔχων ὑπ' ὄψιν του ὅτι, ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τὴν συναναστροφὴν, ὤφειλε κατ' ἀνάγκην νὰ φανῇ φιλόφρων. Καὶ ἀληθῶς ὁ Ἐδουάρδος ἦτο τοιοῦτος. Ἀλλ' ὑπάρχουσι στιγμαὶ, καθ' ἃς καὶ ὁ κοινωνικώτατος τῶν ἀνθρώπων προτιμᾷ τὴν μοναξίαν, καθίσταται ἀπροσπέλαστος. Καὶ τοῦτο, ὁσάκις σκέψις τις κυκλοφορεῖ ἐντὸς τῆς κεφαλῆς του, ὁσάκις ὀνειροπολεῖ, ἢ ἀνατρέχει εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ παρελθόντος.

Ὁ σύζυγος εἶχεν ἱλαρὰν φυσιογνωμίαν, πάντοτε εὐχαριστημένος καὶ εὔθυμος. Εἶχε τὸν μύσταχα ἐξηρισμένον καὶ τὴν δίχρωμον διχασμένην γενειάδα του περιεποιεῖτο ἁπλόνων ἐπ' αὐτῆς ἀδιακόπως τὴν χεῖρά του καὶ θωπεύων μετά τινος αὐταρεσκείας καὶ ἐγωϊσμοῦ. Εἰς τοῦτο ἐβοήθει αὐτὸν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν—εἰ καὶ ὀλίγον ἀδεξίως — τὸ μικρότερον τῶν τέκνων των, κατὰ τοῦ ὁποίου ἠναγκάζετο νὰ φωνάζῃ γελῶν μᾶλλον ἢ θυμωμένος.

— Ἀ Ἐρνέστε! φρόνιμα· θά με ἀφήσῃς χωρὶς τρίχα μὲ τὰς θωπείας σου.

— Θὰ ἦσαι ὡραιότερος πατέρα . . . .

— Ναί· ἀλλὰ ἡ μητέρα σου δὲν λέγει τὸ ἴδιο.—Καὶ εἶτα ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἐδουάρδον, τὸν ὁποῖον ἐλησμόνησε νὰ εὐχαριστήσῃ διὰ τὸ σιγάρον·

— Ὡραία Λονδρὲς αὐτή . . . Ἔχει σπανίαν εὐωδίαν . . . Non plus ultra. Καὶ εἴσθε διὰ τοὺς Παρισίους . . . ;

— Μάλιστα· καὶ ἂν χθὲς δὲν ἔχανον τὴν ἁμαξοστοιχίαν, αὐτὴν τὴν ὥραν θὰ ἤμην εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Τὸ ἴδιον ἔπαθα καὶ ἐγώ· θὰ ἤμην εἰς τὸ κατάστημά μου τώρα· ἀλλὰ ἡ κυρία μου μὲ τὰ παιδιά της . . . .

— Ἐγὼ πάλιν!— ἀπήντησεν ἐξωργισθεῖσα ἡ σύζυγός του—ἐγὼ, ἐγώ . . . πάντοτε ἐγώ!

— Ναί· ἀλλὰ μὴ θυμόνῃς, φῶς μου, διότι δὲν ἔχεις δίκαιον. Ἕως ὅτου νὰ ἐνδυθῇς, ἕως ὅτου δὲν εἰξεύρω τί νὰ κάμῃς . . . Ἔπειτα ἐγυρίσαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον δὶς, τώρα εἶχες λησμονήσει τὰ κλειδιὰ τῆς βαλίζας, ἔπειτα τὰ γάντια σου . . . ἔπειτα . . .

— Ἔπειτα . . . ; Ἔχεις ἀκόμη καὶ ἄλλο ἔπειτα νὰ εἰπῇς ; Ἐὰν ἐτελείωνες ὀγρηγορώτερα τὸ ἐκαρτὲ δὲν θάμας ἄφηνε τὸ τραίν.— Μὴ τὸν πιστεύετε, Κύριε — εἶπε στρέφουσα πρὸς τὸν Ἐδουάρδον —αἰωνίως ἔχει ἐναντίον μου παράπονα. Ποτὲ δὲν ἔρχεται εἰς τὸ σπῆτι ἐνωρίτερα ἀπὸ τὰς δώδεκα τὴν νύκτα. Δὲν τὸν μέλει διὰ τίποτε . . . Ἐγὼ θὰ τὰ φροντίσω ὅλα, τὸ σπῆτι, τὰ παιδιὰ, τὸ φαγητόν . . .

— Ἄρτεμις . . !

— . . . Ὁ δὲ κύριος—ἐξηκολούθει ἡ σύζυγος μὴ προσέχουσα εἰς τὸν διακόπτοντα σύζυγον—τρέχει ὅλην τὴν ὥραν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοὺς φίλους, εἰξεύρω καὶ ἐγὼ ποῦ . . . ; Γεύματα, συμπόσια . . .

— Ἄρτεμις . . !

— Ἔλα· ἔλα· μήπως ἔχῃς σκοπὸν νά με διαψεύσῃς τώρα . . ! — Καὶ ἀπωθοῦσα τὸ τέκνον της, τὸ ὁποῖον τῇ ἐζήτει κάτι τι.— Κάθησε φρόνιμα Λιλή! — Ἡ Λιλὴ, τῆς ὁποίας προσεβλήθη ἡ φιλοτιμία, ἤρχισε νὰ κλαίῃ, ὁ πατήρ της ἐζήτει νὰ τὴν καθησυχάσῃ καὶ ὁ Ἐδουάρδος, μάρτυς τῆς ὅλως οἰκογενειακῆς ταύτης σκηνῆς, ἤνοιξεν ἐφημερίδα τινὰ τοῦ παρελθόντος ἔτους, τὴν ὁποίαν συνέπεσε νὰ ἔχῃ μαζῆ του, καὶ προσεποιεῖτο ὅτι ἀναγινώσκει. Ἀλλ' ἡ ζηλότυπος Κυρία ἐξηκολούθει ἀκόμη τὸ κατηγορητήριον κατὰ τοῦ συζύγου καὶ τὸ θυμόμετρόν της ἐδείκνυεν ὕψωσιν τεσσαράκοντα τοὐλάχιστον βαθμῶν ὑπεράνω τοῦ μηδενικοῦ, δηλαδὴ εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον, ὅπου ἡ ὀργὴ προβιβάζεται εἰς ἐξαγρίωσιν, ἕνα ἴσως βαθμὸν κατωτέρω τῆς ἀληθοῦς μανίας.

— Ὦ! οἱ ἄνδρες, οἱ ἄνδρες! — ἔλεγεν —εἶναι οἱ τύραννοι τῶν γυναικῶν.

— Καὶ αἱ γυναῖκες— ἀπήντησεν ὁ σύζυγος ὠργισθεὶς—δαίμονες, δαίμονες!

— Κύριε Λανεχὼ Λουστουκρὺ . . !—Οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ σύζυγός της, καὶ ζητῶ συγγνώμην ἀπὸ τὸν ἀναγνώστην, διότι παρουσιάζων τὸν κύριον Λανεχὼ Λουστουκρὺ ἐλησμόνησα νὰ εἴπω τὸ ὄνομά του. — Κύριε Λουστουκρὺ, ἀκόμη μίαν φοράν . . .—Καὶ στραφεῖσα κατέτεμε τὴν ὀργήν της εἰς τόσα τεμάχια, ὅσα τέκνα εἶχε καὶ τὰ ὁποῖα τὴν περιεκύκλουν καὶ ἤρχισε νὰ τὰ τύπτῃ μὲ τὸ ἀλεξήλιόν της, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τέλους ἐθραύσθη καὶ τότε τὸ ἔρριψεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ συζύγου της.—

πούλου ἀποσπῶμεν τὴν ἑπομένην εἰσαγωγὴν εὐγενῶς ἀποσταλεῖσαν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως.

—

ΠΗΓΑΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙᾳ ΕΤΕΡΟΔΙΚΙΑΣ.— ΑΙ CAPITULATIONS. — ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΑΥΤΩΝ.

Ἡ Αἴγυπτος φαίνεται ὡς ἡ πρώτη χώρα, παρ' ᾗ ἐπεκράτησεν ἡ ἑτεροδικία. Ὁ Βασιλεὺς Ἄμασις, ὅστις ηὐνόει τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμόν, ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ Ἕλληνας ἐμπόρους νὰ ἐκλέγωσιν ἐξ ἑαυτῶν δικαστάς, οἵτινες ἐδίκαζον αὐτοὺς κατὰ τοὺς πατρίους νόμους . Οἱ παρ' Ἕλλησι δὲ Πρόξενοι εἶχον, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὸ καθῆκον νὰ δικάζωσι τὰς μεταξὺ ἀλλοδαπῶν ἐμπόρων διαφοράς. Ἐν Ῥώμῃ, περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἕκτης ἀπὸ κτίσεως τοῦ ἄστεως ἑκατονταετηρίδος, συνέστη ὁ θεσμὸς τοῦ ξενοδίκου (praetor peregrinus), ὅστις διὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δικαστῶν (recuperatores) ἐδίκαζε, κατὰ τὸ jus gentium, τὰς μεταξὺ ἀλλοδαπῶν καὶ Ῥωμαίων (cives Romani) δίκας.[1]

Ἡ ἑτεροδικία, οἷα ταῦν λειτουργεῖ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ, πηγὰς ἔχει κυρίως μὲν τὰς μεταξὺ τῆς Πύλης καὶ τῶν χριστιανικῶν Κρατῶν συνθήκας· πρὸς ταύταις δὲ τὰ ἔθιμα, ἅπερ, σὺν χρόνῳ παραχθέντα, συμπληροῦσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ τροποποιοῦσι τὰς τῶν ῥηθεισῶν συνθηκῶν διατάξεις.[2])

Αἱ ἐν λόγῳ συνθῆκαί εἰσι γνωσταὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα (Gapitulations) ὅπερ εἶναι μετάφρασις τῆς ἀραβικῆς λέξεως (sonlhh), σημαινούσης ἀνακωχήν, συμβιβασμὸν προσωρινόν, τοῦ Κορανίου μὴ ἐπιτρέποντος εἰμὴ προσωρινὴν μετὰ τῶν ἀπίστων συνδιαλλαγήν[3])

Ἐν τούτοις, ἡ λέξις (capitulations) σημαίνει ἐν τῷ διεθνεῖ δικαίῳ συμβασιν ἑτεροβαρῆ μεταξὺ δύο Κρατῶν, καὶ δὴ τὰ ἐν πολέμῳ μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐμπολέμων στρατιῶν συνομολογούμενα. Τὸ ὄνομα ὅμως τοῦτο δὲν εἶνε κυριολεκτικὸν ἐπὶ πράξεων ἑτεροβαρῶν, οἷαι αἱ ὀθωμανικαὶ αὗται (capitulations) «Ἐσφαλμένως«, λέγει ὁ Flassan (histoire de la diplomatie française), »ἔδωκαν εἰς αὐτὰς »τὸ ὄνομα τῶν Συνθηκῶν, αἵτινες προϋποθέ»τουσι δύο μέρη συμβαλλόμενα περὶ τῶν »συμφερόντων αὐτῶν. Ἐνταῦθα δὲ δὲν βλέ»πει τις εἰμὴ προνόμια καὶ ἀτελείας ἐκ κα»θαρᾶς ἐλευθεριότητος χορηγουμένας ὑπὸ »τῆς Πύλης εἰς τὴν Γαλλίαν». Καὶ ὄντως, ἐὰν ἐξαιρέσῃ τις τὴν capitnulation τοῦ 1435, ἥτις καὶ τύπον συνθήκης ἔχει καὶ διατάξεις τινὰς περιλαμβάνει, ὧν ἡ ἐφαρμογὴ διατάσσεται κοινῶς κατ' ἀμφότερα τὰ Κράτη (ἄρθρ. 1, 2, 10, 11, 13, 15), αἱ λοιπαὶ οὔτε τὴν οὐσίαν, οὔτε τὸν τύπον ἀμφοτεροβαρῶν πράξεων κέκτηνται, καὶ μᾶλλον ὁμοιάζουσι πρὸς Νόμους ἤτοι Διατάγματα αὐτοκρατορικά, κανονίζοντα ἀντικείμενα τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι, καίτοι τοιοῦτον τύπον ἔχουσιν αἱ capitulations, δὲν εἶνε ἀπόρροια καθαρᾶς ἐλευθεριότητος, ἀλλὰ πᾶσαι αὐτῶν αἱ διαταξεις συνεζητήθησαν καὶ ἐκανονίσθησαν μεταξὺ τῆς Πύλης καὶ τῶν χριστιανῶν Δυνάμεων, αἵτινες μάλιστα πρὸς τοῦτο ἐδέησε ν' ἀσκήσωσι πολλάκις ἰσχυρὰν ἐπὶ τῆς Πύλης πίεσιν. Τοῦτο εἶναι οὐ μόνον ἱστορικῶς βεβαιωμένον, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται, ἀλλὰ ἐξάγεται καὶ ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν κειμένων τῶν Capitulations Ὁ δὲ τύπος Διαταγμάτων (lettres patentes), ἐν μετεχειρίσθησαν οἱ Σουλτάνοι, εἶνε ὁ τύπος τῆς τῶν συνθηκῶν κυρώσεως (ratification) ὅπως καταστῶσιν ἐκτελεσταὶ ἐν τῷ Κρατει[4]. Οὐδεὶς δὲ δύναται σήμερον νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὑπολείπονται κατὰ τὸ κῦρος καὶ τὴν ὑποχρέωσιν οἵου δήποτε μεταξὺ Κρατῶν συμβολαίου.

Μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν δυνάμεων, αἵτινες συνῆψαν τοιαύτας μετὰ τῆς ὀθωμανικῆς Πύλης συνθήκας, πρώτη συγχάνει ἡ Γαλλία.

Πλήν, πολὺ πρὸ τῶν συνθηκῶν τούτων καὶ ἀπὸ τοῦ ὀγδόου ἔτι αἰῶνος, ὑπῆρξαν σχέσεις μεταξὺ τῶν χριστιανῶν καὶ Ἀράβων ἡγεμόνων· ἡ Πίζα, ἡ Μασσαλία, ἡ Βενετία, ἡ Γένουα ἔχουν συνθήκας φιλίας καὶ ἐμπορίας μετὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Σουλτάνων, χρονολογουμένας ἀπὸ τῶν Σταυροφορῶν καὶ μικρὸν μετ' αὐτάς [5].

Ἀχαιοτέρα τῶν Γαλλικῶν τούτων Συνθηκῶν εἶνε ἡ ἐν ἔτει 1535 συνομολογηθεῖσα μεταξὺ Φραγκίσκου Α' καὶ Σουλεϊμὰν Β'. Ἔκτοτε τὰ διὰ τῆς συνθήκης ταύτης χορηγηθέντα τῇ Γαλλίᾳ προνόμια ἐπεβεβαιώθησαν (confirmés) καὶ ἐπηυξήθησαν διὰ μεταγενεστέρων συνθηκῶν γενομένων ἐν ἔτεσι.

1569 ἐπὶ Σελὴμ Α' καὶ Καρόλου Θ'
1581 » Μουρὰτ Γ' » Ἑρρίκου Γ'
1604 » Ἀχμὰτ Α' » Ἑρρίκου Δ'
1673 » Μουρὰτ Δ' » Λουδοβίκου ΙΔ'
1740 » Μαχμοὺτ Α' » Λουδοβίκου ΙΕ'

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως περενέπεσον καὶ ἄλλαι συνθῆκαι, ὧν δὲν σῴζονται τὰ κείμενα [1])

Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, ἡ συνθήκη τοῦ 1740 εἶνε ἡ τελευταία καὶ περιλαμβάνει τὰς διαξεις ἁπασῶν τῶν προηγουμένων. Διατελεῖ δὲ ἐν πληρεστάτῃ ἰσχύϊ, ἐπιβεβαιωθεῖσα διὰ τοῦ ἄρθρ. 2 τῆς περὶ εἰρήνης Συνθήκης τοῦ 1802 καὶ διὰ τοῦ ἄρθρ. 1 τῶν δύο περὶ ἐμπορίας καὶ ναυτιλίας συνθηκῶν, αἵτινες συνῃρθησαν μεταξὺ Πύλης καὶ Γαλλίας κατὰ τὰ ἔτη 1848 καὶ 1861.

Αἱ μεταξὺ τῆς Γαλλίας συνθῆκαι ἐχρησίμευσαν ὡς τύπος καὶ βάσις πασῶν τῶν ἄλλων, ἃς τινας συνῆψαν βραδύτερον μετὰ τῆς Πύλης αἱ λοιπαὶ χριστιανικαὶ Δυνάμεις. Πρὸ τῆς συναφῆς δὲ τοιτων, πάντες οἱ λοιποὶ εὐρωπαῖοι διετέλουν ἐν τῷ Τουρκικῷ Κράτει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας.

Πλήν, ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ τοιαῦται μετὰ τῆς Πύλης συνθῆκαι τῶν χριστιανικῶν Δυνάμεων περιλαμβανουσι διάταξιν, καθ' ἣν ἐξασφαλίζονται καὶ ὑπὲρ αὐτῶν πάντα τὰ δικαιώματα καὶ προνόμια ἅπερ ἡ Πύλη ἐχορήγησεν ἢ θέλει χρηγήσει εἰς τὰ μᾶλλον εὐνοούμενα Ἔθνη, ἕπεται ὅτι τὸ συνολον τῶν

1) Paul Leroy, Des Consulats, des Légations et des Ambassades, 2o édition, p. 82—88.

2) J. C. Aristide Gavillot, Essai sur les droits des Européens en Turquie et en Egypte (1873) p. 145-150 —Protocole 6 du Congrès de Berlin, 1878.

3) Gavillot, ibid. p, 5.

4) Gavillot, ibid. p. 8 et 404 — Baron de Testa, Recueil des traités de la porte ottomane. T. I p. 7.

5) Vte de la Gueronnière, Le droit public et l' Europ moderne T. 1, Ch. IV. – Gavillot, ibid Ch III.

6) Bon de Testa ibid. p 13.—Gavillot, ibid. p. 26.

Συνθηκῶν τούτων ἀποτελεῖ κοινὸν διεθνῆ κώδικα ῥυθμίζοντα ὁμοιομόρρως τὰς σχέσεις πάντων τῶν μετὰ τῆς Πύλης συμβληθέντων Κρατῶν. Ἡ Ἑλλὰς ἐξησφάλισεν ἑαυτῇ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν τοιούτων δικαίων διὰ τοῦ ἄρθρ. 24 τῆς ἀπὸ 27 Μαΐου 1854 Συνθήκης αὐτῆς μετὰ τῆς Τουρκίας.

Ἐρευνήσωμεν ἤδη τοὺς λόγους καὶ τὰς πολιτικὰς περιστάσεις, ὧν ἕνεκα ἡ Γαλλία προέβη εἰς τὴν συναφὴν τῶν διεθνῶν τούτων μετὰ τῆς ὀθωμανικῆς Πύλης συμβολαίων. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀνάγκη νὰ ῥίψωμεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Ισ' αἰῶνος[2]).

Ἡ ἐν Μαριγνάνῳ μάχη (1515) ἐδόξασε Φραγκῖσκον τὸν Α' καὶ ἀπέδωκεν εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ περιμάχητον Δουκάτον τοῦ Μιλάνου. Ὁ ζωηρὸς ὅμως καὶ φιλοδόξος νεανίας δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρῇ ἀπαθῶς ἕτερον συνομήλικα, ἐπίσης ἴσως φιλόδοξον καὶ ἱκανὸν ἐν ταῖς μάχαις, ἀλλ' ὁμολογουμένως ἐπιδεξιώτερον ἐν τῇ πολιτικῇ πλαλίστρᾳ, ἀδιαλείπτως δὲ τείνοντα εἰς ἐπαύξησιν τῶν ἔδη εὐρυτάτων χωρῶν, ὧν ἐδέσποζε τὸ σκῆπτρόν του. Ἀμφότεροι ἐπεδίωκον τὴν ὑπεροχὴν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ταύτην ἐφαίνετο δυνάμενον ν' ἀπονείμῃ τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα τῆς Γερμανίας, ἔρημον κατελειφθὲν διὰ τοῦ θανάτου του Φερδινάνδου (1519) Μετὰ πολλὰς ἑκατέρωθεν ἐνεργείας, ἐπέτυχεν αὐτὸ Κάρολος ὁ Πέμπτος, διὰ τῆς ψήφου πάντων σχεδὸν τῶν Γερμανῶν ἐκλεκτόρων. Ἡ ἀντιζηλία ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς πολιτικῆς μετηνέχθη τότε εἰς τῆς μάχης τὰ πεδία, ἔνθα οἱ δύο ἀντίπαλοι συνηγωνίσθησαν καθ' ὅλον αὐτῶν τὸν βίον συναγείροντες ἑκάστοτε πάντα σχεδὸν τὰ λοιπὰ Κράτη. Πδλεμοι πολυχρόνιοι, οἵτινες κατεπόνησαν καὶ ἐξήντλησαν τὴν Γαλλίαν, κατέληξαν εἰς τὴν ἐν Καμβραϊ Εἰρήνην τῶν Κυριῶν (1529), εἰς ἣν οὐκ ὀλίγον ἠνάγκασε τὸν Κάρολον νὰ συνκινέσῃ ἡ εἰς Αὐστρίαν ἀπειλουμένη εἰσβολὴ τοῦ Σουλεϊμάν, κυρίου ἤδη τῆς Οὐγγαρίας. Ἐν τούτοις, ἡ συνθήκη αὕτη, πρὸς τοῖς λοιποῖς ἐπαχθέσι διὰ τὴν Γαλλίαν ὅροις παρέδιδε τὴν Ἰταλίαν ἅπασαν εἰς χεῖρας τοῦ αὐτοκράτορος καὶ μᾶλις ἠδυνήθη ὁ βασιλεὺς νὰ διασώσῃ τῇ Γαλλίᾳ τὴν Βουργουνδίαν. Τοῦ Φραγκίσκου ὅμως ἡ διάνοια δὲν ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, τοῦ μήλου τῶν μακρῶν καὶ αἱματηρῶν ἐρίδων αὐτοῦ πρὸς τὸν πολυστεφῆ Μονάρχην· ὁ δὲ τοῦ ἐν Μιλάνῳ πρέσβεως αὐτοῦ φόνος, οὗτινος ἠθικὸς αὐτουργὸς ἐθεωρεῖτο ὁ Κάρολος, δὲν τῷ ἐπέτρεπε τὴν περαιτέρω ἀνκδολὴν τῆς ἐπιθέσεως.

Ἀλλ' ὁ Φραγκῖσκος ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Καμβραϊ οὐδόλως μεριμνήσας ὑπὲρ τῶν συμμάχων αὐτοῦ καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἀντιπάλου του, εἶχεν ἀπολέσει ἤδη τὴν ἐμπιστοσύνην τῆ Εὐρώπης καὶ ἀποξενωθῆ τῆς συμμαχίας καὶ τῶν συμπαθειῶν ἁπάσης τῆς Ἰταλίας. Ὁ Ἑρρῖκος Η' βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, περισπώμενος εἰς ἰδίας μερίμνας, ἠρνεῖτο τὴν φορὰν ταύτην ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὰς Ἠπειρωτικὰς ὑποθέσεις. Ἡ μετὰ τοῦ ἐν Σμαλκκλδίᾳ συνδέσμου τῶν λουθηρανῶν ἡγεμόνων συνενόησις, ἣν ἐπεχείρησεν ὁ Φραγκῖσκος, ἐματαιώθη. Μόνον Κλήμεντα τὸν Ζ' ἐφαίνετο ἔχων οὗτος σύμμαχον· ἀλλ' ὁ θάνατος αὐτοῦ καὶ ἡ εἰς τὴν Ἀγίαν Ἕδραν ἀνάρρησις Παύλου τοῦ Γ' ἐξουδετέρωσε παντελῶς τὸ Παπικὸν Κράτος.

Σύγχρονος Φραγκίσκου τοῦ Α' καὶ Καρόλου τοῦ Ε' ἦτο Σουλεϊμὰν ὁ Β'. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἀνκβάντος τὸν θρόνον μῆνάς τινας μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάρρησιν τοῦ Καρόλου, τὸ Ὀσμανικὸν Κράτος διετέλει ἐν τῷ κατακορύφῳ σημείῳ τῆς ἀκμῆς αὐτοῦ, οὐ μόνον διὰ τὴν ἔκτασιν τῶν χωρῶν, ὧν ἐδέσποζεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν καὶ τὴν πολεμικὴν ἰσχὺν αὐτοῦ. Ἀπὸ Μωάμεθ Β', πορθητοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μέχρι Σουλεϊμὰν Β' τοῦ Μεγαλοπρεποῦς, τὸ Ὀσμανικὸν Κράτος ἐκυβερνήθη ὑπὸ σειρᾶς μεγαλεπηβόλων ἡγεμόνων, συντελεσάντων εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο. Ἰδίως δὲ ὁ Σουλεϊμὰν εἶνε γνωστὸς οὐ μόνον ὡς κατακτητής, ἀλλὰ καὶ ὡς νομοθέτης σοφὸς καὶ ῥυθμιστὴς τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων τοῦ Κράτους του. Οἱ ἐπισημότεροι ἱστορικοὶ τοῦ Ις' αἰῶνος ἀνομολογοῦσι καὶ θρηνοῦσιν ἐνταυτῷ τὴν μεγάλην ὑπεροχὴν τῶν Ὀσμανιδῶν ἐν τῇ πολεμικῇ τέχνῃ, ἐνῷ τὰ Χριστιανικὰ ὅπλα ἐγένοντο ὑπέτερα τῶν Ὀσμανικῶν βραδύτερον, ὅτε ὁ διοργανισμὸς τῶν τακτικῶν στρατῶν εἰσήγαγε παρ' αὐτοῖς τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν καὶ ἐτελεοποίησε τὴν τέχνην τοῦ πολέμου, διάφοροι δ' ἀρ' ἑτέρου αἰτίαι καὶ γεγονότα διέῤῥειραν καὶ κατήργησαν τοὺς πολεμικοὺς θεσμοὺς τῶν Μουσουλμάνων. Ἐπὶ Σουλεϊμὰν ὅμως ἦσαν οὗτοι ὁ ἐπιφοβώτερος ἐχθρὸς Κάρολος τοῦ Ε'. καίτοι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὁ Σουλτάνος ἐκεῖνος περιεσπᾶτο εἰς τὰς κατὰ τῶν Περσῶν στρατείας του. Κατελαβὼν ὁ Σουλτάνος τὴν Οὐγγαρίαν, εἰσώρμα εἰς Αὐστρίαν καὶ ἐπολιόρκει τὴν Βιένναν (1529). Ὁ μέγας αὐτοκράτωρ, ὅστις ἤδη εἶχε διεξαγάγει εὐτυχῶς μακρὸν πολέμους, πρῶτον κατὰ Σουλεϊμὰν ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην ὅπως τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆ πολυαρίθμου αὐτοῦ στρατιᾶς. Οὐμόνον δέ, ἐν τῇ Συνθήκῃ τῆς Μαδρίτης καὶ τοῦ Καμβραϊ, εἶχεν ἀνεγράψει ὡς ὅρον τὴν κατὰ τῶν ἀπίστων συμμαχίαν τῆς Γαλλίας, ἀλλ' εἶχε περιστῆ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ αἰτήσῃ κατ' αὐτῶν ἐπικουρίαν ἀπὸ τῶν πολεμίων αὐτοῦ Φραγκίσκου Α' καὶ Ἑρρίκου Η'. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ Ἐρυθροπύγωνες, αἱ μάστιγες ἐκείναι τῆς ναυτιλίας καὶ τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου, δὲν ἔπαυον λυμαινόμενοι τὰς Ἱσπανικὰς καὶ Ἰταλικὰς ἀκτάς. Ὁ Κάρολος, ἀφοῦ κατέστρεψε τὸν Ὀρούκ, ἐστράτευεν ἤδη (1535) ὑπὸ τὸν Χαῖρεδὶν, δεσπόζοντος, ἐν ὀνόματι τοῦ Σουλτάνου, τῶν ἡγεμονιῶν Τύνιδος καὶ Ἀλγερίου, δι' εἰδικοῦ δ' ἀπεσταλμένου παρεκάλει τὸν Φραγκῖσκον νὰ σεβασθῇ τὰς χώρας αὐτοῦ στρατεύοντος ὡς ἐκδικητοῦ ἁπάσης τῆς χριστιανοσύνης.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, καθ' ἣν στιγμὴν ὑπεγράφη ἡ πρώτη μεταξὺ Γαλλίας καὶ Τουρκίας Συνθήκη τοῦ 1535.

Ἡ Συνθήκη αὕτη δὲν περιέχει διάταξίν τινα περὶ συμμαχίας τῶν δύο Κρατῶν, οὐδ'

7) Ὅρα τὴν ἀπὸ 20 Ἀπριλίου 1607 πρόσθετον πρᾶξιν τῆς Συνθήκης τοῦ 1604.

8) W. Robertson, History of Charles the fifth's reign.— Ed. Mennechet, Histoire de France. — Vte de la Gueronière, Le droit public et l'Europe moderne.—Baron de Testa, Recueil des traités de la Porte ottomane.

Μοὶ χρεωστεῖτε— δὲν εἶπε μοὶ χρεωστεῖς ὡς συνήθως, διὰ νὰ φανῇ πλειότερον, ἢ ὅσον ἀληθῶς ἦτο, θυμωμένη — ἓν ἄλλο Κύριε Λουστουκρύ!

Ὁ σύζυγος διὰ νὰ μὴ ὀργισθῇ ἐπὶ πλέον ἐμειδίασε καὶ ἐσιώπησε. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἐφάνη ἡττημένος ἀλλὰ τὴν ἡττάν του ἠθέλησε νὰ καλύψῃ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φρονήσεως· δὲν ἠδυνήθη ὅμως μέχρι τέλους νὰ διατηρήσῃ τὴν σιωπὴν καὶ στραφεὶς ρίονεὶ ἀστειευόμενος πρὸς τὸν Ἐδουάρδον· — Βλέπετε τί ἐστι σύζυγος; Αἰωνίως διαπληκτισμοὶ... αἰωνίως... Θυμώνει ἡ σύζυγός σας; πληρώνετε σεῖς τὰ ἔξοδα. Σᾶς ἀναγκάζει νὰ θυμώσετε σεῖς; πάλιν σεῖς πληρώνετε τὰ ἔξοδα, ἐὰν συμπέσῃ νὰ ἔχητε τοιαύτην τινὰ συνήθειαν ὡς ἡ σύζυγός μου.— Καὶ δεικνύων τὸ τεθραυσμένον ἀλεξήλιον·— Τῷεῖχον ἀγοράσει— ἔλεγε — πρὸ ἓξ μηνῶν, ὅταν εἴμεθα εἰς τοὺς Παρισίους ἀπὸ τὸν Καλὸν Διάβολον, δι' αὐτὸ ὑπῆγε μίαν ὥραν ἀρχήτερα εἰς τὸν Διάβολον. — Ἀλλὰ ἐξωργίσατε τὴν Κυρίαν πολὺ — παρετήρησεν ὁ Ἐδουάρδος ἐν γνώσει ὅτι ἔλεγε ψεύματα, ἀλλὰ διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ καθησυχάσῃ εἰ δυνατὸν, τὴν Κυρίαν Λουστουκρύ. Ἀλλὰ ἡ κυρία Λουστουκρὺ ἐπωφεληθεῖσα τῆς κατὰ τοῦ συζύγου της ἀποδοκιμασίας τοῦ Ἐδουάρδου, ἤρχισεν ἐκ νέου τὰς μεμψιμοιρίας της.

Οὕτω πως διῆλθεν ὥρας ὁλοκλήρους ὁ Ἐδουάρδος πλήττων καὶ ἀποδυσπετῶν, τώρα μὲν ἀναμιγνυόμενος εἰς τὰ οἰκογενειακὰ τοῦ καὶ τῆς κυρίας Λουστουκρὺ, τώρα δὲ ἀποσυρόμενος ὑπὸ τὴν πλατύφυλλον ἐφημερίδα του τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἕως οὗ ἡ ἀμαξοστοιχία ἔστη πρὸ τοῦ σταθμοῦ τοῦ Ρουὰν, ὅπου ἐπὶ τέλους ἀπηλλάγη τῆς ὀχληρᾶς ἐκείνης οἰκογενείας καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖθεν μέχρι τῶν Παρισίων ἦτο μόνος ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἀπεκοιμήθη.

Ὁ Ἰάκωβος, τὸν ὁποῖον ἐλησμονήσαμεν, εὑρίσκετο ἐντός τινος ἁμάξης τῆς δευτέρας θέσεως, διηγούμενος καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὰ παθήματά του εἰς τοὺς συνταξειδιώτας καὶ καταρώμενος καὶ ἀπειλῶν τὸν ἄγνωστον φίλον, ὅστις προσεφέρθη νὰ τὸν φιλοξενήσῃ εἰς τὸ καπηλεῖον τῆς Σαὶντ-Ἀδρὲς.

ΙΙ

ΕΣΠΕΡΙΣ

Πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τῶν ὀχυρωμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ τελευταῖος πόλεμος κατεδίκασεν εἰς ἀχρηστίαν, ἁπλοῦται τὸ ὡραῖον δάσος τοῦ Βενσαὶν, ὁ ἀντίπους οὗτος τοῦ δάσους τῆς Βουλώνης, ὅστις ἁμιλλᾶται ἀν οὐχὶ ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν ἀλλὰ τοὐλάχιστον πρὸς τὴν καλλονὴν μὲ τὸν ἀνανεωθέντα ἐκεῖνον παράδεισον, τὸν ὁποῖον εἶχε πυρπολήσει τὸ ἀδηφάγον πῦρ, καθ' ἣν ἐποχὴν εἰς τὸν ἤδη γελῶντα ἐκεῖνον καὶ μαγικὸν ἐξοχικὸν κῆπον, κατὰ τὰ ἔτη 1870-1871, ἀντήχει ὁ κρότος τῶν ῥηγνυμένων ἐχθρικῶν ὀβουζίων. Ὁδὸς νέα ἁμαξιτὴ καὶ εὐρεῖα ἀναχωροῦσα ἀπὸ τῆς πλατείας τοῦ Θρόνου διερχομένη διὰ τῆς Σαὶν-Μανδαὶ καὶ ἐξερχομένη τῶν ὀχυρωμάτων φέρει σήμερον εἰς τὸ ὁμώνυμον τοῦ δάσους προάστειον, εἰς τὸ ὁποῖον δικαίως δύναται ν' ἀποδοθῇ ὁ τίτλος πόλεως. Παραλλήλως τῆς ὁδοῦ ταύτης μέχρι τινὸς διέρχεται ἡ σιδηρᾶ ὁδὸς, ἥτις προχωρεῖ ἀπὸ τοῦ Βαινσαὶν εἰς τὸ Ζουανβίλλ, τὸ Σαμπινύ, τὸ Νοζὰν ἐπὶ τοῦ Μάρνη ποταμοῦ, τὸ Φωντεναὶ, τὸ ὁποῖον πρὸς διάκρισιν ἄλλου Φωνταιναὶ φέρει τὸν πρόσθετον τίτλον ὑπὸ τὸ δάσος, καὶ καταλήγει εἰς τὸ Brie Comte Robert, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος τῆς γραμμῆς σταθμός. Τῆς πόλεως ταύτης πρὸς βορρᾶν ἐκτείνεται τὸ περιώνυμον δάσος μὲ τὰς εὐθείας καὶ κανονικὰς ὁδοὺς του, μὲ τὰς γραφικὰς λίμνας του, ὅπου αἱ νῆσσαι ἁμιλλῶνται μετὰ τῶν λευκῶν κύκνων εἰς τὴν νηχοδρομίαν καὶ ἀπὸ μέσου τῶν ὁποίων ὡς ἀναδυόμεναι Ἀφροδίται φαίνονται ἀναβλαστάνοντα τρία κατάφυτα νησίδια, ὧν τὸ μικρότερον μόνον ἡλεγομένη νῆσος τῆς Κιτρίνης πόλης συγκοινωνεῖ διὰ γεφύρας μετὰ τῆς ξηρᾶς. Τὸ δάσος τοῦτο ἀριθμεῖ ἡλικίαν αἰώνων πολλῶν. Ἀντιθέτως ἐκείνου, ὅπερ συμβαίνει παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἀντὶ νὰ γηράσκῃ ἐνόσῳ προχωρεῖ εἰς τὴν ἡλικίαν καὶ νὰ ῥητιδῶται, τοὐναντίον νεάζει καὶ καλλωπίζεται. Ἄλλοτε—ἀλλ' εἰς ἐποχὴν πολὺ ἀφ' ἡμῶν ἀπέχουσαν— τὸ δάσος τοῦ Βαινσαὶν ἦτο συνεντευκτήριον λύκων, τῶν ὁποίων μάλιστα Κάρολος ὁ Ε' εἶχεν ἐπιτρέψει τὴν καταδίωξιν, ἀπαλλάξας τοὺς κυνηγοὺς τοῦ συνήθους φόρου. Οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, ὁσάκις δὲν εἶχόν τι ἄλλο νὰ πράξωσι καὶ τοῦτο εἰς τοὺς βασιλεῖς δὲν εἶναί τι σπάνιον ἐτρέποντο εἰς τὸ κυνήγιον. Ἀλλὰ Φίλιππος ὁ Αὔγουστος ἐφαντάσθη νὰ μεταβάλῃ αὐτὸ εἰς ζωολογικὸν κῆπον καὶ περιτειχίσας ἐνέκλεισεν ἐντὸς ἐλάφους καὶ νεβροὺς. Τὸ δάσος τοῦ Βαινσαὶν ἀνενέωσε Λουδοβῖκος ὁ ΙΕ'. Τοῦτο ἀναγινώσκει ὁ ὁδοιπόρος ἐπὶ τοῦ ὀβελίσκου, ὅστις ὑψοῦται εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Βαινσαὶν εἰς Σαὶν-Μώρ. Κατόπιν μετεσχηματίσθη πάλιν τὸ δάσος καὶ διαιρεῖται σήμερον δίχα ὑπὸ τοῦ μεταξὺ παρεμπίπτοντος πεδίου τῶν γυμνασίων.

Τὸ σωζόμενον μέγαρον, τὸ ὁποῖον ὁ ἀ-

ἄλλον τινὰ ὅρον κυρίως πολιτικόν. Πάντα αὐτῆς τὰ ἄρθρα ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ προσιτοῦ τῶν ἁγίων Τόπων εἰς τοὺς προσκυνητάς, εἰς τὴν περιφρούρησιν τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων τῶν ἐν Τουρκίᾳ Γάλλων καὶ εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Γαλλικοῦ μετὰ τῆς Ἀνατολῆς ἐμπορίου. Οὐχ ἧττον, ἡ διεθνὴς αὕτη πρᾶξις συνεπλησίασεν ἀλλήλοις τὰ δύο Κράτη καὶ αἱ ἐμπορικαὶ αὗται σχέσεις προητοίμασαν τὸ πεδίον τῆς πολιτικῆς συνεννοήσεως, ὥστε καὶ διὰ στρατιωτικῶν ἐπικουριῶν ἀξίων λόγου νὰ ἐνισχύσῃ ὁ Σουλτάνος τὴν Γαλλίαν εἰς τοὺς κατόπιν πολέμους αὐτῆς.

Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ Φραγκῖσκος ἐπέσυρε πάντων τῶν συγχρόνων τὴν κατάκρισιν, διότι ἥνωσε τὰ ὅπλα του μὲ τὰ τῶν ἀπίστων καὶ ἰδίως διότι δὲν ἐκινήθη (1535) καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Κάρολος ἠγωνίζετο κατὰ λαοῦ βαρβάρου, μαστίζοντος πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς Χριστιανούς. Οὐχ ἧττον ἀφ' ἑτέρου τυγχάνει βέβαιον ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς Γαλλίας προσοικείωσις αὕτη τῶν Μουσουλμάνων ἀπέβη οὐ μόνον εἰς αὐτὴν σωτηρία, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν τὴν χριστιανωσύνην λυσιτελής. Ἡ Γαλλία, ὡς προείρηται, ἦτο ἤδη ἐξηντλημένη καὶ μεμονωμένη, οἱ δὲ Μουσουλμάνοι ἦσαν τὸ μόνον ἔθνος, ὅπερ περιέσπα τὰς δυνάμεις Καρόλου τοῦ Ε' καὶ ἀνεχαίτιζε τὰς κοσμοκρατορικὰς τάσεις αὐτοῦ, εἰς ἃς ἀφ' ἑτέρου, μόνη ἡ Γαλλία ἐκ τῶν χριστιανικῶν Κρατῶν ἐπεπρόσθει. Ὥστε, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, τὰ δύο ἔθνη ἐφαίνοντο ἔχοντα κοινὴν ἀποστολήν. Ὁ δὲ ὀξυδερκὴς Κάρολος τοσούτῳ κατενόει τὸ τὸ ἐπίκαιρον τοῦ συνασπισμοῦ τῶν δύο αὐτοῦ πολεμίων καὶ τοσαύτην ἀπέδιδε σπουδαιότητα εἰς τὸ γεγονὸς τοῦτο, ὥστε οὐ μόνον ἐπανειλημμένως ἐπεδίωξε τὴν κατὰ τῶν ἀπίστων συμμαχίαν τοῦ Φραγκίσκου, θέλων νὰ ἐκθέσῃ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ἐδολοφόνησε, διὰ τοῦ Μαρκησίου del Guasto, τοὺς Rincon καὶ Frégose, πορευομένους πρὸς τὸν Σουλεϊμὰν ἵνα διαπραγματευθῶσι μετ' αὐτοῦ τὴν συμμαχίαν, ἥτις ἐπετεύχθη κατόπιν διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ λοχαγοῦ Παυλίνου. Ὄντως δὲ ἡ ἣν ἐπιρροὴ ἣν ἀπέκτησε τότε ἡ Γαλλία ἐν τῇ Ἀνατολῇ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ καταπεπτωκότος γοήτρου αὐτῆς ἐν τῇ Δύσει καὶ κατέστησεν αὐτὴν μετ' οὐ πολὺ κέντρον βαρύτητος ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ ἰσορροπίᾳ. Ὁ δὲ μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν δεσμὸς συνετέλεσε προσέτι εἰς τὴν συνδιαλλαγὴν τῶν χριστιανικῶν μετὰ τῶν κατακτητικῶν ἐκείνων ἐθνῶν, ὧν αἱ ἐπιδρομαί, ἀφοῦ ἠπείλησαν τὴν κεντρῴαν καὶ μεσημβρινὴν Εὐρώπην, δὲν ἔπαυον ἐπιφέρουσαι ταραχὰς καὶ συγκρούσεις.

Ἰδού, ἄλλως, πῶς ἐκτίθενται οἱ πολιτικοὶ λόγοι τῆς συνομολογήσεως τῶν μεταξὺ Γαλλίας καὶ Τουρκίας Συνθηκῶν ὑπὸ τοῦ Πρεσβευτοῦ de Noailles ἐν ὑπομνήματι, ὅπερ ὑπέβαλε πρὸς τὸν Κάρολον Η' κατὰ Μάρτιον τοῦ 1572. Ἀφοῦ ἀναφέρει ὅτι διὰ τῶν Συνθηκῶν ἐκείνων ἐσκοπεῖτο νὰ ἐξασφαλισθῇ τὸ προσιτὸν τῶν ἁγίων τόπων εἰς τοὺς προσκυνητὰς καὶ νὰ προστατευθῇ τὸ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν Γαλλικὸν ἐμπόριον, ἐπάγει: «Ὁ πρῶ»τος λόγος, δι' ὃν τὴν συνεννόησιν ταύτην »μεταξὺ Γαλλίας καὶ Πύλης ἐτήρησαν οἱ »προκάτοχοι ὑμῶν καὶ ἀπὸ τεσσαράκοντα »ἐξ ἐτῶν κατέστησαν στενοτέραν οἱ ἀείμνηστοι »Βασιλεῖς Φραγκῖσκος ὁ Μέγας καὶ Ἑρρῖκος, »ἦτο ν' ἀντισταθμίσωσι τὸ ὑπερβάλλον »μέγεθος τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου, ὅστις εἶχε »συσσωρεύσει ὑπὸ τὴν δεσποτείαν αὐτοῦ ἢ »τῶν ἑαυτοῦ, διὰ κληρονομίας ἢ διὰ σφε»τερισμοῦ, τὰ κάλλιστα στέμματα καὶ Κρά»τη τῆς Εὐρώπης πλὴν τῆς Γαλλίας, ἥτις »ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου διετέλεσε πάντοτε »μαχομένη, οὐ μόνον ἵν' ἀνακτήσῃ τὰ ἑαυ»τῆς, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἀντεπεξέλθῃ κατὰ «τῆς φιλοδοξίας Καρόλου τοῦ πέμπτου καὶ »Φιλίππου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, οἵτινες καθ' ὅλον »αὐτῶν τὸν βίον ἀνεστάτωσαν τὸν Κόσμον, »ἰδίως δὲ τὴν Γερμανίαν, τὴν Γαλλίαν καὶ »Ἰταλίαν, ὅπως καταστῶσι δυνάσται ἁπάσης »τῆς χριστιανωσύνης».

Πλήν, ἐὰν τὴν Συνθήκην τοῦ 1535 ἐπέβαλον τυχὸν εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ ἀμήχανος αὐτῆς θέσις καὶ ἡ ἀκμάζουσα τότε ἰσχὺς τῶν Μουσουλμανικῶν ὅπλων, αἱ μεταγενέστεραι ὅμως Συνθῆκαι, αἵτινες ἐπεβεβαίωσαν αὐτὴν καὶ ἐπηύξησαν τὰ ἐν Ἀνατολῇ προνόμια τῶν Εὐρωπαίων, συνήφθησαν ἐν ἐποχαῖς, καθ' ἃς ἡ Γαλλία δὲν εἶχεν ἀνάγκην τῆς συμμαχίας τῶν Μουσουλμάνων καὶ προεκλήθησαν ἀναμφισβητήτως ὑπὸ τῆς μισαλλοδόξου καὶ βαρβάρου διοικήσεως, ἥτις ἐπεκράτει ὑπὸ τὸ σκῆπτον τοῦ Σουλτάνου. Καὶ ὄντως, τὸ μὲν Ὀσμανικὸν Κράτος ἤρξατο παρακμάζον ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ις' αἰῶνος· τοὐναντίον δὲ ἡ Γαλλία ἐπὶ Ἑρρίκου Δ' ἀπαλλάσσεται τῶν ἐμφυλίων σπαραγμῶν, ἐπουλόνει τὰς πληγὰς αὐτῆς καὶ παρασκευάζεται ἤδη πρὸς τὸ μεγαλεῖόν της ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΓ' καταβάλλεται τῶν διαμαρτυρομένων ἡ φατρία, κατασυντρίβονται τὰ λείψανα τοῦ φεουδαλισμοῦ καὶ τίθενται τὰ θεμέλια τῆς περικλεοῦς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. Ἡ Γαλλία πρωταγωνιστεῖ ἐν τῷ τριακονταετεῖ πολέμῳ καὶ ἀποκτᾷ τὴν ὑπεροχήν, ἣν εἶχέ ποτε ὁ Αὐστριακὸς οἶκος, αἱ δὲ συνθῆκαι τῆς Οὐεσταφαλίας (1648) καὶ τῶν Πυρηναίων (1659) καθιστῶσι τὴν πρώτην τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων.

Ἐνίοτε μάλιστα ἡ Γαλλία συνῆψε τὰς συνθήκας ταύτας ἐκβιάσασα καὶ ἀπειλήσασα τὴν Πύλην, ἀρνουμένην τὴν συνομολόγησιν αὐτῶν. Ἰδού, ἐν παραδείγματι, πῶς συνήφθη ἡ συνθήκη τοῦ 1673: Ἡ συνδρομή, ἣν ὁ Λουδοβῖκος ΙΔ' εἶχε παραράσχει εἰς τοὺς Ἐνετοὺς ἐν Κρήτῃ διὰ τοῦ Μαρκησίου Lafenillape καὶ τοῦ δουκὸς de Beonfort, ἡρωϊκῶς ἐκεῖ πεσόντος, καὶ αἱ συγκρούσεις τοῦ Πρεσβευτοῦ τοῦ Βασιλέως μετὰ τῶν ὑπουργῶν τοῦ Σουλτάνου εἶχον εἰς ἄκρον ἐντείνει τὰς μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν σχέσεις. Οὔτε ἡ ἀποστολὴ τοῦ μουτεφερίκα Σουλεϊμὰν Ἀγᾶ πρὸς τὸν Βασιλέα, οὔτε ἡ τοῦ ἱππότου d' Arvieux εἰς Κωνσταντινούπολιν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν ἀγαθὴν συνεννόησιν. Ἡ Υ. Πύλη ἐπέμενε μὴ στέργουσα νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὰς προγενεστέρας συνθήκας καὶ νὰ συνομολογήσῃ τὰς προσθήκας καὶ τροποποιήσεις, ἃς ἐζήτει ἡ Γαλλία. Τὸ ἐμπορικὸν ἐπιμελητήριον (Chambre de Lomvieux) τῆς Μασσαλίας, παραπονούμενον ἐπὶ τούτῳ ἐγνωμοδότει ὑπὲρ ἀποκλεισμοῦ τοῦ Ἑλλησπόντου.

ναβαίνων εἰς Βαινσαὶν ἀπὸ τῆς Σαὶν-Μανδαὶ βλέπει καθ' ὅλον τῆς μῆκος τοῦ ὁδοῦ πρὸς τὰ δεξιά του μέχρι τοῦ δάσους, δὲν εἶναι βεβαίως ἐκεῖνο, οὗτινος τὰ θεμέλια κατετέθησαν τὸ 1164, τὸ ὁποῖον ἀνῳκοδόμησεν ὁ Φίλιππος Αὔγουστος καὶ εἶτα ὁ Φίλιππος ΣΤ'. ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Βαλεντίας κατὰ τὸ 1339 καὶ ἐτελείωσεν ὁ Κάρολος Ε'. Ἐξ αὐτοῦ εἶχον ἀπομείνει οἱ τελευταῖοι πῦργοι μόνον. Ἐπὶ δὲ τοῦ αὐτοῦ πεδίου ἀνήγειρε βραδύτερον αὐτὸ ὁ πολύμητις Μαζαρῖνος κατὰ τὸ διάγραμμα τοῦ Λεβῶ, ἐντὸς αὐτοῦ δὲ καὶ ἀπέθανεν ὁ ὅσον σοφός, τόσον καὶ πονηρὸς ἐκεῖνος πρωθυπουργός. Ὁ χρόνος, ὁ πανδαμάτωρ αὐτὸς χρόνος τοῦ Σοφοκλέους, ὁ δίδων τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, κατέστρεψε καὶ τὸ ἔργον τοῦ Λεβῶ. Πάντα δὲ ταῦτα τὰ λείψανα τοῦ παρελθόντος ἐγκλείονται ἐντὸς ὠχυρωμένου περιβόλου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τις καλλιτέχνης, ἢ φιλόσοφος, δύναται νὰ μελετήσῃ καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρώπων. Τῶν μεγάρων αἱ αἴθουσαι μετεβλήθησαν ἤδη εἰς στρατῶνας καὶ ὁπλοστάσια, ἄλλαι δὲ χρησιμεύουσιν ὡς σχολεῖον τοῦ πυροβολικοῦ. Μετὰ τὴν αἴθουσαν τῶν ὅπλων ἔρχεται ὁ ναὸς, ὁ ἐγερθεὶς ὑπὸ Φραγκίσκου τοῦ Α' καὶ κοσμούμενος διὰ τῶν ὑελογραφιῶν τοῦ Ἰωάννου Κουζὲν καὶ ὁ περιώνυμος τετράγωνος πῦργος μετὰ τῶν πέντε ὀροφῶν του, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος ὑπερβαίνει τὰ πεντήκοντα μέτρα. Κλίμαξ δὲ ὀφειοειδής, ἀπαρτιζομένη ἐκ διακοσίων τεσσαράκοντα δύο βαθμίδων, ὁδηγεῖ εἰς τὸ ὑπερῷον τοῦ πύργου τούτου, ὅθεν φαίνεται ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ μαγείᾳ τό τε δάσος καὶ ἡ πόλις τοῦ Βαινσαὶν μετὰ τῶν πέριξ χωρίων. Ὁ πῦργος ἐκεῖνος ὑπῆρξεν ἡ φυλακὴ τοῦ Μιραβῶ καὶ ἐκεῖθεν ἔγραφε τὰς Ἐπιστολὰς πρὸς τὴν Σοφίαν του.

(ἀκολουθεῖ)

Κ. Γ. ΞΕΝΟΣ.

Ἐν τινι δὲ ὑπομνήματι ὑποβληθέντι τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1672 πρὸς τὸν Λουδοβῖκον ΙΔ' ὁ ἱππότης d' Arvieux προέτεινε τῷ Βασιλεῖ τὴν ἐπιχείρησιν ναυτικῆς στρατείας ἐπὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπως ἐκβιασθῇ τὸ Διβάνιον εἰς παραδοχὴν τῶν τῆς Γαλλίας αἰτήσεων, «καθόσον», ἔλεγεν «οἱ Τοῦρκοι δὲν ἀ»κούουν τὴν φωνὴν τῆς λογικῆς εἰμὴ ὅταν »ἐξέρχηται ἐκ τοῦ στόματος τοῦ τηλεβό»λου». Ἐκθέτων δὲ τὸν τρόμον, ὃν ἐνεποίει ἡ «Γαλλία εἰς τὸ Διβάνιον, ἐπάγει «Ἡ φήμη τῶν κατακτήσεων καὶ τῆς φοβερᾶς δυνάμεως »τῆς Υ. Μ. διεδόθη ἀνὰ πάντα τὰ Κράτη τοῦ »Μεγάλου Δεσπότου. Θαυμάζουσιν αὐτάς, «φοβοῦνται τὴν Υ. Μ. καὶ ἤθελον προτιμήσει »νὰ διαρρήξουν τὰς φιλικὰς σχέσεις μεθ' ἁ»πάντων τῶν ἄλλων χριστιανῶν ἡγεμόνων »μᾶλλον ἢ μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειό»τητος».

Ἐκτὸς λοιπὸν τῶν πολιτικῶν λόγων τῆς συνομολογήσεως τῶν capitulations ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι, οἵτινες, ὑφιστάμενοι καὶ σήμερον ἔτι, τηροῦσιν αὐτὰς ἐν ἰσχύϊ, μόλις τὰς πρὸς ἀπότεισιν αὐτῶν ἀποπείρας της Υ. Πύλης. Πρὸς πίστωσιν τούτου προστρέχομεν εἰς ἔγγραφα ἐπίσημα. Καὶ ἐν πρώτοις, ἀναγνῶμεν ἑτέραν περικοπὴν τοῦ προμνησθέντος ὑπομνήματος τοῦ d'Arvieux.

«Δὲν θεραπεύεται ἡ ἀταξία αὕτη» λέγει ὁ τῆς Γαλλίας, Πρεσβευτὴς πρὸς τὸν Κυριάρχην αὐτου, «ἐὰν ἁπλῶς ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰ »ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βεζίρου προσφερόμενα, »δηλαδὴ νὰ μὴ γίνωνται δεκτοὶ οἱ ψευδομάρ»τυρες· διότι οὐδέποτε ἔσται ἐφικτὴ ἡ ἀπό»δειξις ὅτι Μουσουλμάνος τις εἶναι ψευδομάρ»τυς. Πρὸς τοιαύτην ἀπόδειξιν ἀπαιτεῖται νὰ «ἔχῃ τις μάρτυρας Μουσουλμάνους, ποτὲ δὲ «Μουσουλμάνος δὲν θὰ μαρτυρήσῃ καθ' ὁμο»θρήσκου του ὑπὲρ χριστιανοῦ· τοῦτο εἶνε »ἔθος αὐτῶν, εἶνε πρακτικὴ σταθερά. Ἄλ»λως, οἱ Γάλλοι οὐδέποτε δεκτοὶ ὡς μάρτυρες »κατὰ Μουσουλμάνου. Θεωροῦσιν ἡμᾶς ὡς »ἀπίστους, ὧν ἡ μαρτυρία οὐδέποτε πρέπει »νὰ γίνηται δεκτὴ ἐν δικαστηρίῳ».

Ἀλλαχοῦ δὲ τοῦ ἀξιολόγου αὐτοῦ ὑπομνήματος ὁ d' Arvieux, ἐκτιθέμενος τοὺς λόγους οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὸν διορισμὸν ὑάλλων Προξένων ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Τριπόλει τῆς Συρίας, λέγει ἐπὶ λέξεσι τάδε:

«.... Οὕτως, τῶν ἐπαρχιῶν Αἰγύπτου καὶ »Συρίας περιγενομένων ὑπὸ τὴν δεσποτείαν »τῶν Μουσουλμάνων, οἵτινες τανῦν τυγχά»χάνουσιν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ βαρβαρώτε»ροι, ἀγροικότεροι καὶ πρὸς τοὺς χριστια»νοὺς ἐχθρότεροι ἢ οἱ Κιρκάσιοι (Circasses) »καὶ οἱ Μαμελοῦκοι, καὶ τῆς συνήθους ἕ»δρας τοῦ Μεγάλου Δεσπότου πόρρω ἀπεχού»σης τῶν χωρῶν ἐκείνων, ἐδέησεν ἀναποδρά»στως ὅπως οἱ τῆς Γαλλίας Βασιλεῖς ἀπο»στείλωσιν ἐκεῖ Πράκτορας, ὧν ἄνευ ἀδύνα»τος ἦν ἡ τοῦ ἐμπορίου διατήρησις διὰ τὰς »διηνεκεῖς καταπιέσεις καὶ τὰ ἀδικήματα, τὰ «ὁποῖα οἱ Τοῦρκοι ἔχουσιν ἔθος νὰ μετέρχων«ται κατὰ τῶν χριαστιανῶν».

Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ ἀνάγκη ἄλλης συγχρόνου τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ ἐπισήμου μαρτυρίας περὶ τῶν λόγων δι' οὓς εἰσήχθη ἐν Τουρκίᾳ ἡ Τουρκίᾳ ἡ ἑτεροδοκία, παραπέμπομεν εἰς τὸ μακρὸν προοίμιον, ὅπερ Σουλτάνος Σελὴμ Α' προτάττει τῆς Συνθήκης τοῦ 1569 [1], καὶ ἐν ᾧ ἐκτίθησι τοὺς λόγους, οἵτινες προεκάλεσαν αὐτήν.

Ἄλλως τε καὶ τῆς Τουρκίας οἱ Κυβερνῆται οὐδόλως ἀποκρύπτουσι τὰ αἴτια, ἅπερ κατέστησαν ἀναγκαίαν καὶ νόμιμον τὴν ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν ὕπαρξιν τῆς ἐξαιρετικῆς ταυτης δικαιοδοσίας τῶν Προξένων. Ὁ λίαν γνωστὸς Μέγας Βεζύρης Ἀαλῆ Πασᾶς, ἐν διακοινώσει, ὑπὸ χρονολογίαν τῆς 3 Ὀκτωβρίου 1862, ἣν ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Μεγάλων Δυνάμεων περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ κτᾶσθαι τοὺς ἀλλοδαποὺς ἀκίνητα ἐν Τουρκίᾳ, λέγει:

«Γνωστὸν τυγχάνει ὁποία ἦν ἡ κατάστα»σις τῆς Τουρκίας ὅτε ἤρξαντο αἱ μετ' »αὐτῆς σχέσεις τῶν Εὐρωπαίων. Μικρός τις »ἀριθμὸς ἀλλοδαπῶν ἐμπόρων, ἐν τελῶς κε»χωρισμένων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ πληθυσμοῦ, »κατῴκουν ἔνια τῶν ἐν Ἀνατολῇ ἐμπορείων. »Λίαν περιωρισμέναι ἦσαν αἱ μετὰ ἰθα»γενῶν σχέσεις αὐτῶν καὶ δὲν ἐνήργουν εἰμὴ »ἐμπόριον χονδρικόν. Ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνη»σις ἐχορήγησεν αὐτοῖς προνόμια ἀποβαίνον »τα αὐτοῖς ἀναγκαῖα ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως »τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ἔζων, καὶ τῶν ἐθνῶν καὶ »καὶ ἐθίμων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.....»

ΣΤ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ.

[1] Ὅρα καὶ ἄρθρ. 7 τῆς αὐτῆς συνθήκης.

ΠΕΡΙ ΔΑΜΑΛΕΙΑΣΜΟΥ

Δαμαλειασμὸς καλεῖται ὁ ἐναφθαλμισμὸς ὑγροῦ παραλαμβανομένου ἀπὸ τῶν κατὰ τοὺς μαστοὺς τῶν δαμάλεων ἀναπτυσσομένων εὐλογιῶν.

Σκοπὸς τοῦ ἁπλουστάτου τούτου χειρισμοῦ εἶναι νὰ εἰσβιβάσωμεν ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ ἀνθρώπου τὸν ἰὸν τῆς δαμαλείου εὐλογίας, ὅπως προφυλάξωμεν τὸ οὕτω ἐμβολισθὲν ἄτομον ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνου εὐλογίας.

Ἡ ἀσήμαντος αὕτη ἐγχείρισις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπινόημα τῆς νεωτέρας ἰατρικῆς· ἰδίᾳ ἡ τιμὴ τῆς ἀνακαλύψεως καὶ διαδόσεως αὐτῆς δικαίῳ τῷ λόγῳ δέον ν' ἀποδοθῇ καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸν Ἄγγλον ἰατρὸν Ἰέννερ τὸν μετὰ ζήλου ἀκαμάτου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀσχοληθέντα, καὶ κατορθώσαντα ἐναντίον μυριάδος πολεμίων νὰ ὑπερισχύσῃ καὶ διαδώσῃ τὴν λαοσώτειρα ταύτην μικρὰν ἐγχείρισιν. Καίτοι δὲ καὶ πρὸ τοῦ Ἰέννερ πολλοὶ ἄλλοι ἠσχολήθησαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ προεῖδον τὴν κατὰ τῆς εὐλογίας προφυλακτικὴν δύναμιν τῆς δαμαλίδος, οὐχ ἧττον τῷ Ἰέννερ πρέπει ν' ἀποδοθῶσι τὰ πρωτεῖα τῆς νεωτέρας ταύτης ἀνακαλύψεως, διότι πρῶτος οὗτος τὸ 1798 ἐξέδοτο τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔργον του, ὅπερ οὐ μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας πόλεις ἔτυχε τῆς καλλιτέρας ὑποδοχῆς.

Πρὸ τῆς Ἰεννερείου ταύτης ἀνακαλύψεως οἱ ἄνθρωποι ἐμόλυνον αὐτοὶ ἑαυτοὺς διὰ τῆς εὐλογίας, διότι ἐξετέλουν τὸν ἐμβολισμὸν διὰ τοῦ Ἰοῦ τῆς εὐλογίας, ὃν ἐλάμβανον παρὰ τῶν φλυκταινῶν τῶν εὐλογιώντων ἀνθρώπων, οὕτω δὲ ἐκτὸς τοῦ κινδύνου, ὃν οὗτοι ἔτρεχον διὰ τοῦ τοιούτου ἐμβολισμοῦ, μετέδιδον οἱ οὕτω ἐμβολισθέντες τὸ μόλυσμα εἰς τοὺς ὅλως ἀνεμβολίστους. Οὕτω δὲ ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐπεκράτησεν ὁ διὰ τοιούτου εὐλογιώδους ἰοῦ ἐμβολισμός, μέχρις οὗ ὁ Ἰέννερ ἔθηκε φραγμόν, διὰ τῆς νεωτέρας αὐτοῦ διὰ δαμαλίδος ὕλης ἀνακαλύψεως, εἰς τὴν αὐτομόλυνσιν ταύτην, εἰς ἣν οἱ πάντες ὑπεβάλλοντο στηριζόμενοι εἰς τὴν τότε ἐπικρατοῦσαν δοξασίαν, ὅτι ὁ ἐμβολισμὸς δι' ἀνθρωπίνου εὐλογίας εἶναι τοπικὸς μόνον, ὁπόταν ὁ ἰὸς τῆς εὐλογίας φέρηται εἰς τὸ αἷμα ὑποδερμικῶς, ἢ ὅταν οὗτος ληφθῇ διὰ τῆς ἀναπνοῆς. Ἡ δοξασία αὕτη καὶ μετὰ τὴν Ἰεννέρειον ἀνακάλυψιν ἐπεκράτησε καὶ ἤδη μάλιστα ὑπάρχουσί τινες τολμηροὶ ἐνεργοῦντες εἰς ἑαυτοὺς τὸν τοιοῦτον ἐμβολισμόν, καὶ εἰς ἑαυτοὺς οὕτω εἰσκομίζοντες τὸν ἰὸν τῆς εὐλογίας, καὶ εἰς τοὺς ἄλλους καθιστάμενοι ἀφορμὴ μολυσμοῦ καὶ διαδόσεως τῆς εὐλογίας.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην τοῦ διὰ δαμαλίδος ὕλης ἐμβολισμοῦ καὶ τὴν γενικὴν ταύτης παραδοχὴν ἅπασαι αἱ κυβερνήσεις οὐ μόνον διὰ νόμων αὐστηροτάτων ἀπηγόρευσαν τὸν δι' ἀνθρωπίνου εὐλογίας ἐμβολισμὸν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ διὰ διαταγῶν συντόνων καὶ αὐστηρῶν ἐπέβαλον πᾶσι τοῖς κατοίκοις αὐτῶν τὸν διὰ δαμαλίδος ὕλης ἐμβολισμόν. Διατάγματα λοιπὸν ἐπὶ διαταγμάτων καὶ κανονισμοὶ ἐπὶ κανονισμῶν ἐξεδόθησαν, δι' ὧν ὑπεχρεοῦντο ἅπαντες νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸν διὰ δαμαλίδος ὕλης ἐμβολισμόν. Διὰ τοιούτων δ' αὐστηρῶν μέτρων κατωρθώθη ὥστε ἁπανταχοῦ νὰ διαδοθῇ ἡ εὐεργετικὴ αὕτη ἀνακάλυψις, καὶ περιορισθῇ ἡ διάδοσις καὶ ἔντασις τῆς ἀνθρωποκτόνου νόσου εὐλογίας. Ἔπεισαν δὲ εἰς τοῦτο τὰς διαφόρους Κυβερνήσεις οὐχὶ αἱ ἁπλαῖ θεωρίαι τοῦ Ἰέννερ καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ, ἀλλ' αὗται αἱ στατιστικαὶ παρατηρήσεις, ὁ ἀλάνθαστος καὶ ἀψευδὴς οὗτος μάρτυς, οὕτω π. χ. ἀπεδείχθη ἐκ τῆς στατιστικῆς ὅτι ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ δαμαλειασμοῦ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν εὐλογιώντων περιωρίσθη, καὶ ἡ κακοήθεια τῆς εὐλογίας ἄγαν ἠλαττώθη, ἑπομένως καὶ ἡ ἐκ τῆς εὐλογίας θνησιμότης εἶναι ἤδη πολλῷ σμικροτέρα, ἢ ὅσον ἄλλοτε.

Ὅτι λοιπὸν ὁ διὰ δαμαλίδος ὕλης ἐμβολισμὸς ἐπιδρᾷ μεγάλως ἐπὶ τῆς νόσου εὐλογίας περὶ τούτου οὐδενὶ τὴν σήμερον ἐπιτρέπεται ν' ἀμφιβάλλῃ, ὅτι ὅμως ἡ τοιαύτη αὐτοῦ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς εὐλογίας δὲν εἶναι πάντοτε ἱκανὴ ὅπως ἐντελῶς προφυλάξῃ οὐδὲ καὶ διὰ βίου ἐξασφαλίσῃ ἕκαστον ἀπὸ τῆς εὐλογίας τοῦτο οἱ πάντες ἐπίσης πρέπει νὰ γιγνώσκωμεν, ὅπως λαμβάνωμεν ἐν ὥρᾳ ἐπιδημίας εὐλογίας τὰ ἀναγκαῖα προφυλακτικὰ μέτρα. Καὶ βεβαίως δὲν δικαιούμεθα οὐδὲ πρέπει νὰ ἀπαιτῶμεν ἀπὸ τῆς δαμαλίδος ἀπόλυτον ἐξασφάλισιν ἀφοῦ τοιαύτην οὐδὲ ὁ δι' εὐλογιῶν ἐμβολιασμός, καὶ ἔτι μᾶλλον οὐδ' αὐτὴ αὕτη ἡ νόσος εὐλογία ἡ ἅπαξ προσβαλοῦσα ἄτομόν τι μᾶς παρέχει κατὰ δευτέρας προσβολῆς. Ἄπειροι δὲ καὶ προχειρότατοι πρόκεινται ἡμῖν παρατηρήσεις σπουδαίων ἰατρῶν, καθ' ἃς πολλοὶ ὑποστάντες ἅπαξ τὴν νόσον εὐλογίαν προσεβλήθησαν καὶ δεύτερον ὑπὸ ταύτης, ἔνιοι δὲ καὶ τρίτον καὶ πλεονάκις ἔτι ὑπὸ τῆς αὐτῆς νόσου.

Καίτοι δὲ ἡ ἀπὸ τῆς εὐλογίας ἐξασφάλισις τοῦ διὰ τοῦ δαμαλίδος ὕλης ἐμβολισμοῦ δὲν ἀποδεικνύεται ὑπὸ τῆς πείρας πάντοτε ἀπόλυτος, εἶναι ὅμως, εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, ἄγαν ἰσχυρὰ ὅπως παρακωλύσῃ τὴν μετάδοσιν τῆς εὐλογίας ἢ καὶ περιορίσῃ ἔτι τὴν δύναμιν τοῦ ἰοῦ τῆς εὐλογίας, εἶναι δὲ ἄγαν ἰσχυρὰ ὅπως παρακωλύσῃ τὴν μετάδοσιν διότι ὑπὸ τῆς πείρας ἀπεδείχθη ἐν ἐπιδημίαις εὐλογίαις, ὅτι δύναται, εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν περιπτώσεων, ἐντελῶς νὰ προφυλάξῃ τὸ δαμαλειασθὲν ἄτομον ἀπὸ τῆς προσβολῆς τῆς εὐλογίας καταστρέφουσα ἡ δαμαλὶς ὕλη τὴν πρὸς τὴν εὐλογίαν δεκτικότητα τοῦ δαμαλειασθέντος ἀτόμου, τοῦτο δὲ ἔτι μᾶλλον ἐπεκύρωσαν καὶ τὰ πρὸς ἔλεγχον τῆς δυνάμεως τῆς δαμαλίδος ὕλης ἐνεργηθέντα ἄπειρα πειράματα δεδοκιμασμένων ἰατρῶν, δύναται δὲ καὶ νὰ περιορίσῃ τὴν δύναμιν τοῦ ἰοῦ τῆς εὐλογίας, καὶ πράγματι βλέπομεν ἐν φονικαῖς ἐπιδημίαις εὐλογίας τὴν νόσον προσβάλλουσαν μὲν καί τινας

τῶν ἐμβολισθέντων, ἠπιώτατα ὅμως καὶ ἄνευ κινδύνου τῆς ζωῆς αὐτῶν, προσβάλλονται δηλ. ὑπὸ τοῦ εὐλογιοειδοῦς καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῆς εὐλογίας· πλὴν τούτου ἐὰν ἐπιχειρήσωμεν νὰ ποιήσωμεν στατιστικὴν τῶν πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ ἐμβολισμοῦ θανόντων ἐξ εὐλογίας, καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀτόμων τῶν παθόντων τὰς βαρείας μορφὰς τῆς εὐλογίας πρὸ τῆς Ἰενερείου ταύτης ἀνακαλύψεως καὶ μετ' αὐτὴν πειθόμεθα ἀδιστάκτως ὅτι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν θανόντων εἶναι σχετικῶς ἄγαν σμικρὸς, καὶ οἱ τὰς βαρείας μορφὰς τῆς εὐλογίας ὑφιστάμενοι ὀλιγάριθμοι, ἡ σπουδαία δ' αὕτη διαφορὰ δὲν δύναται νὰ ὀφείληται ἢ εἰς τὸν δαμαλειασμόν, ὃν σχεδὸν πάντες κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὑφίστανται· πλὴν τούτων βλέπομεν πολλάκις ἐπιδημίας εὐλογίας ἅμ' ἀναφανείσας νὰ ἐκλείπωσιν ἢ νὰ περιορίζωνται τάχιστα καὶ τοῦτο διότι οἱ κάτοικοι προστρέχουσιν εἰς τὸν διὰ δαμαλίδος ὕλης ἐμβολισμόν.

Ἀκούομεν ὅμως πολλάκις οὐ μόνον τῶν ἰδιωτῶν πολλοὺς ἀλλὰ καὶ τῶν συναδέλφων τινας ἀρνουμένους ἐντελῶς τὴν προφυλακτικὴν ταύτην τῆς δαμαλίδος ὕλης ἰδιότητα, τὴν δ' ἄρνησιν αὐτῶν ταύτην στηρίζουσιν ἐπὶ περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ εὐλογία, καὶ μάλιστα ἡ βαρεῖα αὐτῆς μορφὴ, προσέβαλεν ἄτομα πρὸ ὀλίγου ἐμβολισθέντα, καὶ μάλιστα ἐπιτυχῶς, διὰ δαμαλίδος ὕλης, δὲν ἀρνούμεθα τὴν ὀρθότητα τῆς παρατηρήσεως ταύτης, καὶ ἡμεῖς μάλιστα ἐσχάτως ἔτυχε νὰ παρατηρήσωμεν ὁμοίαν περίπτωσιν, ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀτόμων ἐνεργούμενος ἐμβολισμὸς δὲν ἐνεργεῖται δι' ἀμέσου δαμαλείου ὕλης, ἀλλὰ δι' ἐμμέσου ἤτοι δι' ἐξηνθρωπισμένης, τοιαύτη δὲ ὕλη, ἡμεῖς τοὐλάχιστον κατωρθώσαμεν νὰ πείσωμεν ἡμᾶς αὐτούς, ὅτι δὲν κέκτηται μηδεμίαν προφυλακτικὴν κατὰ τῆς εὐλογίας ἰδιότητα διὰ τοὺς ἑξῆς δύο ἁπλουστάτους καὶ ὑπὸ τῆς λογικῆς ὑπαγορευομένους λόγους 1) διότι ἡ ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον ἐμβολιζομένη ὕλη ἀπώλεσε πλέον τὸν εὐλογιώδη αὐτῆς ἰὸν τὸν ἐκ τῶν φλυκταινῶν τῶν δαμάλεων ληφθέντα καὶ εἰς τὸν πρῶτον μόνον ἐμβολισθέντα μεταδοθέντα, ἑπομένως μηδεμίαν πλέον κέκτηται προφυλακτικὴν κατὰ τῆς εὐλογίας δύναμιν καὶ 2) διότι ἀφαιροῦντες ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐμβολισθέντος διὰ δαμαλείου ὕλης ἐν τῷ χρόνῳ τῆς ἀναπτύξεως τῶν φλυκταινῶν τὸν ἐν αὐταῖς ὑπάρχοντα ἰὸν πρὸς ἐμβολισμὸν ἄλλων οὐδὲν πράττομεν, διότι καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἤδη ἐμβολισθέντος ἀφαιροῦμεν τὴν κατάλληλον πρὸς ἀπορρόφησιν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ὕλην, καὶ τὸν ἐμβολισθησόμενον ὑποβάλλομεν εἰς ἐμβολισμὸν δι' ὕλης ἀδυνάτου καὶ ἀτελοῦς, καὶ ἢ ἐλάχιστα ἢ καὶ οὐδόλως περιεχούσης πλέον στοιχεῖα δαμαλείου πραγματικῆς ὕλης. Τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν ταύτην προφανέστατα ἀποδεικνύει καὶ τὸ καθημερινῶς παρ' ἡμῖν συμβαῖνον, βλέπομεν δηλ. ἀνθρώπους ἐμβολισθέντας πρὸ ὀλίγου καιροῦ, καὶ ὅμως ἐκραγείσης ἐπιδημίας εὐλογίας αὐτοὶ οἱ πρὸ ὀλίγου ἐμβολισθέντες καὶ πρῶτον καὶ βαρύτερον προσβάλλονται ὑπὸ τῆς εὐλογίας, ὅπερ ἄλλως δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ, ἢ ὅτι ἡ ὕλη δι' ἧς ἐνεβολίσθησαν οὐδόλως περιεῖχε στοιχεῖα δαμαλείου ὕλης.

Καὶ θεωροῦσι μὲν οἱ πλεῖστοι τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἐμβολιστῶν τινες ὡς ἐπιτυχόντα πληρέστατα τὸν ἐμβολισμὸν ἐκεῖνον, εἰς ὃν θέλει ἀναπτυχθῇ μετ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ εἰς τὸν ἐμβολισθέντα τόπον φλύκταινα καὶ γενικὴ τοῦ σώματος ὅλου ταραχὴ, ἀλλὰ τὰ συμπτ ματα ταῦτα ἀναπτύσσονται οὐχὶ ἐκ τῆς ἐνοφθαλμίσεως τῆς δαμαλείου ὕλης, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐνοφθαλμίσεως τοῦ πύου, ὅπερ παραλαμβάνομεν οὐχὶ ἐκ δαμαλείου φλυκταίνης, ἀλλ' ἐξ ἀποστηματίου ἀνθρώπου, νομίζοντος ὅτι ἐνεβολίσθη διὰ δαμαλείου ὕλης, γνωρίζομεν δὲ ὅτι μικρὰ ποσότης καθαροῦ πύου ἐνοφθαλμισθεῖσα δύναται ν' ἀναπτύξῃ καὶ φλύκταιναν καὶ γενικὰς ἐνοχλήσεις, οὕτω λοιπὸν ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον μεταδίδομεν οὐχὶ δαμάλειον ὕλην, ἀλλὰ μικρὰν ποσότητα πύου, καὶ θεωροῦμεν πολλοὺς τῶν πελατῶν ἡμῶν ὡς ἐμβολισθέντας διὰ δαμαλείου ὕλης, καὶ συνεπῶς ὡς ἀσφαλισθέντας ἀπὸ τῆς προσβολῆς τῆς εὐλογίας ἢ τῆς βαρείας αὐτῆς μορφῆς. Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ λόγος δι' ὃν πολλοὶ *ἐμβολισθέντες καὶ μάλιστα ἐπιτυχέστατα* προσβάλλονται μετ' ὀλίγον ἀπὸ τοῦ ἐμβολισμοῦ χρόνον ὑπὸ τῆς βαρείας μορφῆς τῆς εὐλογίας, καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος δι' ὃν τείνει ὁσημέραι καὶ παρὰ τῇ κοινωνίᾳ καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς ἔτι αὐτοῖς νὰ καταπέσῃ ἡ μεγάλη ὑπόληψις, ἣν πρότερον ἔχαιρεν ἡ Ἰεννέρειος αὕτη ἀνακάλυψις.

Πλὴν τούτων πάντων καὶ ὁ ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον ἐμβολισμὸς δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀθῶος, ὅσον τινὲς τῶν ἐμβολιστῶν δοξάζουσιν, διότι δυνάμεθα διὰ τοῦ τοιούτου ἐμβολισμοῦ, ἀπροσέκτως γενομένου, νὰ μεταδώσωμεν εἰς τὸν ἐμβολισθέντα, πλὴν ἄλλων ὑπὸ ἀμφισβήτησιν ἔτι ἐπιστημονικὴν εὑρισκομένων νοσημάτων, καὶ τὴν σύφιλιν, φυματίωσιν, καὶ χοιράδωσιν, διότι ῥαδίως πάνυ δύναταί τις παραλαμβάνων ὕλην ἐκ τῶν φλυκταινῶν συφιλιδιῶντος ἀτόμου νὰ ὑποχύσῃ ταύτην ἐν τῇ ἀγνοίᾳ του ὑπὸ τὸ δέρμα ἀνθρώπου ὑγιοῦς, καὶ οὕτω ἀναπτυχθῇ ἡ καθαρὰ σύφιλις, πάμπολλα δὲ πρόκειται ἡμῖν τὰ παραδείγματα σπουδαίων ἰατρῶν παρατηρησάντων τὴν τοιαύτην τῆς συφιλίδος διάδοσιν. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον φρονοῦμεν ὅτι οὐ μόνον ἡ σύφιλις ἀλλὰ καὶ ἡ φυματίωσις δύναται ἀσφαλῶς νὰ μεταδοθῇ ἀφοῦ αὕτη κατὰ τὸν **Hubert Reich**, μετεδόθη διὰ τῆς φθισικῆς μαίας ἐπὶ ἀριθμοῦ βρεφῶν *ἀμέσως ἀπὸ στόματος εἰς στόμα.*[1]) Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τούτου ἃς καταφύγωμεν εἰς τὸν ἁπλούστατον τοῦτον συλλογισμόν· ὑποθέσωμεν ὅτι ἐμβολίζομεν ἄτομον πάσχον ἐκ συφιλίδος, ἂν εἰς τὸ ὑπὸ τοιαύτης νόσου κατεχόμενον ἄτομον ὁ ἐμβολισμὸς ἐπιτύχῃ θὰ λάβωμεν παρ' αὐτοῦ λύμφην περιέχουσαν ἅπαντα τὰ συφιλικὰ στοιχεῖα, καὶ θὰ ἐμβολίσωμεν αὐτὴν εἰς ἕτερον ὑγιὲς ἄτομον, ὅπερ οὕτω θὰ καταστήσωμεν συφιλικόν.

Ἐκ τούτων πάντων πεποιθότως δοξάζομεν ὅτι ὁ ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον ἐμβολισμὸς πρέπει ἐντελῶς νὰ καταργηθῇ, καὶ διότι ἡ προφυλακτικὴ αὐτοῦ κατὰ τῆς εὐλογίας δύναμις οὐ μόνον ἀμφίβολος ἀλλὰ καὶ πάντι ἀνίσχυρος ἀποδείκνυται, ἀλλὰ καὶ διότι διὰ τοῦ τοιούτου ἐμβολισμοῦ τρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ γίνωμεν πρόξενοι κακοῦ ἀντὶ καλοῦ μεταδίδοντες νοσήματα τοσοῦτον κινδυνωδη, ὁ φόβος δ' οὗτος τῆς μεταδόσεως τῶν νοσημάτων οὐ μόνον παρὰ τοῖς ἰατροῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ ἐπικρατεῖ, διὸ καὶ βλέπομεν παρ' ἡμῖν πολλὰς τῶν μητέρων ἐναντιουμένας εἰς τὸν ἐμβολισμὸν τῶν ἑαυτῶν τέκνων, καὶ τοῦτο οὐχὶ διότι ἀρνοῦνται τὴν προφυλακτικὴν τῆς δαμαλίδος ὕλης ἰδιότητα κατὰ τῆς εὐλογίας, οὐδὲ φοβοῦνται τὸν ἐκ τοῦ δαμαλειασμοῦ ἐπερχόμενον πυρετὸν καὶ ἄλλας διαταραχὰς, ἀλλὰ διότι ἀλανθάστως πιστεύουσιν ὅτι δύνανται διὰ τοῦ τοιούτου ἐμβολισμοῦ νὰ ἀναπτυχθῶσι νοσήματα διάφορα, ἅτινα δύνανται νὰ φέρωσι τὸν ὄλεθρον εἰς τὰ ἑαυτῶν τέκνα, βλέπομεν δὲ πολλάκις τὰς μητέρας ταύτας μετὰ γογγυσμοῦ ὑποβαλλομένας εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, ὁσάκις, ἐπικειμένης ἐπιδημίας εὐλογίας, ἡ ἀστυνομία καταναγκαστικῶς ἐπιβάλλει τὸν δαμαλειασμόν. Καὶ φρονοῦμεν ὅτι αἱ μητέρες αὗται δὲν σκέπτονται κακῶς, ἰδίως μάλιστα παρ' ἡμῖν, ἔνθα οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἐδόθη ποτὲ προσοχὴ ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

(ἀκολουθεῖ)

Κ. ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ.

1) Ὅρα ἰατρικὸν Περιοδικὸν «Γαληνὸς» Τομ. Β' σελὶς 233.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ ἀνταποκριτὰς αὐτοῦ ὅτι πᾶσα αἴτησις αὐτῶν ἀφορῶσα εἰς συνδρομὰς δέον ν' ἀπευθύνηται πρὸς τὸν Ταμίαν κ. Π. Ραζῆν.

Πᾶσα ἐπιστολὴ περιέχουσα χρήματα δέον ν' ἀποστέλληται πρὸς αὐτὸν ἐπὶ συστάσει.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΒΥΡΩΝ»

ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ

ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Προγενέστεραι προσφοραὶ	δραχ.	1046
Διὰ τοῦ γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συλλόγου Κ. Θεοδότου Γεννάδη ἔπεμψεν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ μνημείου ὁ Κ. Ἀλέξανδρος Μαῦρος....	»	112
Ἐν ὅλῳ Δραχ.		1158

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Διεθνὲς ἐκπαιδευτικὸν συνέδριον θέλει συνέλθει ἐν Βρυξέλλαις κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1880. Ἡ συνεδρίασις τοῦ Συνεδρίου τούτου γενήσεται καθ' ὃν χρόνον καὶ ἡ τοῦ παιδαγωγικοῦ μουσείου ὀργανισθέντος διὰ τῶν φροντίδων τοῦ ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου. Τὸ Συνέδριον τοῦτο σκοπεῖ νὰ διασαφηνίσῃ καὶ ἐπιλύσῃ τὰ κοινωνικὰ καὶ παιδαγωγικὰ ζητήματα τὰ συνδεόμενα πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν κατὰ πάντα αὐτῆς βαθμόν.

—

Φαίνεται ὅτι πάντες μηδὲ τοῦ Μολιέρου ἐξαιρουμένου ἠπατήθησαν ἀποδίδοντες εἰς τὸ ὄπιον *ὑπνωτικὴν δύναμιν*· καὶ ἐὰν οἱ ἀσθενεῖς διέρχωνται ἡσύχως τὴν νύκτα, ἀφ' οὗ λάβωσιν ὄπιον τοῦτο προέρχεται ἐκ πλάνης. Εὐτυχῶς σήμερον ἀναθρώσκει ἡ ἀλήθεια, χάρις εἰς ἐργασίαν τοῦ Κυρίου Πεπολιέρ. Τὸ ὄπιον κατ' αὐτὸν οὐχὶ μόνον δὲν ἔχει ναρκωτικὰς ἰδιότητας ἀλλὰ συντελεῖ εἰς ἀϋπνίαν.

—

Ἡ πόλις Βερβὲν ἀριθμεῖ μεταξὺ τῶν κατοίκων της γυναῖκα ἑκατοντούτιδα, ἧς ἐτέλεσαν τὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἑκατονταετηρίδα ἐσχάτως· ἡ Μαρία Ἄννα Ρισὲ, χήρα τοῦ Μακὲ ἐγεννήθη ἐν Βερβὲν τῇ 18 Μαρτίου 1780· διῆλθεν ὁλόκληρον αἰῶνα· τοῦθ' ὅπερ δὲν δύναταί τις νὰ ἐνδιάσῃ βλέπων αὐτὴν εὐεκτοῦσαν καὶ εὔστροφον, ἐνασχολουμένην εἰς τὸ οἰκοκυριότης καὶ διαχειριζομένην εὐθύμως τὴν βελόνην.

ΑΙΜ. ΕΙΜΑΡΜΕΝΟΣ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΣΩΚΡΑΟΥΣ ΠΕΡ. ΙΑΣΕΜΙΔΟΥ.